

Myrsky Energia Oy
Elektroniikkatie 2
90590 Oulu

Lausuntopyyntö 30.6.2023, arviointiohjelma saapunut 27.7.2023

**Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Pitkämaan
tuulivoimahanke, Tervola, Simo, Keminmaa**

Hanketiedot

Hankkeesta vastaava

Myrsky Energia Oy
Elektroniikkatie 2
90590 Oulu

Yhteyshenkilö: Olli Kiviniemi (puh. 040 765 5224)
Sähköpostiosoite: olli(at)myrsky.fi

YVA-konsultti

Sitowise Oy
Voudintie 3
90400 Oulu

Yhteyshenkilö: Sanna Matkaselkä (puh. 044 427 9931)
Sähköpostiosoite: sanna.matkaselka(at)sitowise.com

2.10.2023

Yhteysviranomainen

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Hallituskatu 3 B
96101 Rovaniemi

Yhteyshenkilö: Venla Liljeström (puh. 0295 037 421)
Sähköpostiosoite: venla.liljestrom(at)ely-keskus.fi

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Hankkeessa suunnitellaan korkeintaan 11 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on 6–10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m, napakorkeus enintään 200 m ja lavan pituus enintään 100 m. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille ja sähköasema hankealueen eteläosaan nykyisen voimajohdon varrelle.

Vaihtoehdot

Tuulivoimahankkeen vaihtoehdot:

VE 0 Hanketta ei toteuteta.

VE 1 Alueelle toteutetaan 11 tuulivoimalaa. Kokonaisteho enintään 110 MW.

VE 2 Alueelle toteutetaan alle 11 tuulivoimalaa. Kokonaisteho enintään 100 MW. Esitetään YVA-selostusvaiheessa.

Sähkönsiirron vaihtoehdot:

SVEA1 Sähkönsiirto toteutetaan 110kV:n ilmajohtona Vitsakankaalta hankealueelle.

SVEA2 Sähkönsiirto toteutetaan 110kV:n ilmajohtona Vitsakankaalta hankealueelle.

2.10.2023

SVEB Sähkönsiirto toteutetaan 400kV:n ilmajohtona Saunakummulta hankealueelle.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 252/2017) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kaikkien tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely) sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-lain liitteen 1 kohdan 7e) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeisiin, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 MW.

Hankkeesta vastaavan on YVA-lain 16 §:n mukaan toimitettava ympäristövaikutusten arviointiohjelma yhteysviranomaiselle. Arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehdoista, kuvaus ympäristön nykytilasta, ehdotus arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä sekä suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelman sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus, 277/2017). Yhteysviranomainen huolehtii siitä, että arviointiohjelmasta pyydetään lausunnot ja varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiselle. Yhteysviranomainen antaa hankkeesta vastaavalle lausunnon arviointiohjelmasta.

Hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus) arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. YVA-lain 19 §:n mukaan arviointiselostuksen tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta, kuvauksen ympäristön nykytilasta,

2.10.2023

kuvauksen hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, niiden lieventämisestä, seurannasta ja vaihtoehtojen vertailusta, tiedot ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamisesta ja yleistajuisen yhteenvedon. Arviointiselostuksen sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Yhteysviranomaisen on huolehdittava siitä, että myös arviointiselostuksesta pyydetään tarvittavat lausunnot ja varataan mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Yhteysviranomainen tarkistaa arviointiselostuksen riittävyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Lupahakemukseen on ennen päätöksentekoa liitettävä ympäristövaikutusten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä.

Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on otettava huomioon arviointiselostusta koskevat kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Myrsky Energia Oy on 27.7.2023 toimittanut Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) Pitkämaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman. Lapin ELY-keskus antaa tämän lausunnon YVA-lain mukaisena yhteysviranomaisena. Hankkeeseen sovelletaan YVA-lain 3.1 §:n mukaisesti YVA-menettelyä.

Ennakkoneuvottelu

Hankkeen suunnittelusta järjestettiin ennakkoneuvottelu 18.4.2023 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat yhteysviranomainen, Tervolan kunta, Keminmaan kunta, Lapin liitto, Tornionlaakson museo, Metsähallitus Lapin luontopalvelut, Paliskuntain yhdistys, Myrsky Energia Oy ja Sitowise Oy.

2.10.2023

Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 3.8. - 1.9.2023. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/pitkamaantuulivoimahankeYVA. Kuulutus on lähetetty 1.8.2023 Tervolan, Simon ja Keminmaan kunnille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Tervola- ja Kotikulmilla-lehdissä 2.8. sekä Lapin Kansassa ja Lounais-Lapissa 3.8. julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiohjelmasta on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Tervolan, Simon ja Keminmaan kunnissa sekä Lapin ELY-keskuksessa. Lisäksi arviointiohjelma on ollut nähtävillä Tervolan, Simon ja Keminmaan kunnankirjastoissa.

Yleisötilaisuus

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 10.8.2023 klo 18 alkaen Tervolan kunnanvirastolla (osallistumismahdollisuus etäyhteydellä). Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 14 henkilöä sekä etäyhteydellä noin 7 henkilöä. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm.

Kysymys: Paljonko sähkönsiirron verkkojen korvausten suuruus on?

Vastaus: Tarkkoja hintoja tämän osalta ei vielä ole tiedossa.

Kysymys: Paljonko hankealueelta pitää olla maanvuokrasopimuksia tehtynä, että hanke etenee?

Vastaus: Käytännössä kaikki tuotantoalueen maat. Kunta voi kyllä kaavoittaa alueita, mutta mikäli sopimuksia ei ole, ei alueelle voi suunnitella mitään rakenteita.

2.10.2023

Kysymys: Tervolassa olevan tuulivoimahankkeen yhteydessä on todettu, että alueelle sijoittuu muinaismuistoalue. Miten tällainen huomioidaan ja onko saapuneella palautteella vaikutusta?

Vastaus: Muinaismuistot huomioidaan suunnittelussa. Muinaismuiston kohdalle ei kaavoiteta voimaloita ja lisäksi tarvittavat suojaetäisyydet katsotaan aina tapauskohtaisesti. YVA-vaiheessa kerätään tietoa mm. muinaismuistokohteista, jotka huomioidaan ja osoitetaan merkintänä kaavakartalla. Muinaismuistot ovat suoraan lailla suojeltuja ja niihin kajoaminen edellyttäisi kajoamislupaa Museovirastolta.

Kysymys: Jos hankkeesta valitetaan, niin onko valituksen tekijä/maanomistaja yksin asian kanssa?

Vastaus: YVA ei ole lupa, tms., josta voi valittaa. Mutta kaavasta valituksen voi tehdä kunnan jäsen, viranomainen tai vaikka maanomistaja.

Kommentti: Myrskyllä pitäisi olla keskustelevampi asenne, eikä olla niin ylimielisiä.

Kommentti: Hanke on Tervolan tuulivoimastrategian vastainen.

Kommentti: Pahtaoja kulkee alueen läpi. Pahtaoja laskee suoraan Perämereen, ei Kemijokeen.

Kysymys: Mitä tarkoittaa sanallinen asiantuntija-arvio?

Vastaus: Asiantuntija arvioi jotakin asiaa sanallisesti. Arvioita voidaan tehdä myös esim. numeerisessa- tai taulukkomuodossa.

Kysymys: Miten sillat huomioidaan kuljetusten osalta, kestäkö sillat? Rakennetaanko uusia siltoja?

Vastaus: Siltojen parantamisen tarve arvioidaan hankkeen yhteydessä ja tarvittavilta osin siltoja kunnostetaan.

Kommentti: Johtokäytävä on noin 20 km pitkä ja noin 50 m leveä. Johtokäytävän alta menee metsää. Miksi metsien haaskauskielto ei koske tuulivoimaa?

2.10.2023

Vastaus: YVA:n yhteydessä arvioidaan kaatuvan metsän määrä.

Kommentti: Joutsen pesii Kierilammilla.

Kysymys: Luonnonvarakeskuksen ja tuulivoimayhtiöiden poroselvitys valmistuu 3–5 vuoden päästä, eikö selvityksen tuloksia pitäisi odottaa?

Vastaus: Käytettävissä olevia tutkimustuloksia ja -tietoa hyödynnetään.

Kommentti: Norjassa on kumottu tuulivoimapuiston lupa porovaikutusten takia.

Kommentti: Luontomatkailun ja retkeilyn vaikutuksia ei oltu esitetty arvioitavaksi. Tuulivoima pilaa luontokokemukset. Alueen läheisyyteen sijoittuu mm. koiravaljakkoyritys ja lähellä sijaitsee myös Kivalot, joka on Kemin alueen tärkein alue retkeilyn kannalta. Pimeämatkailua ei oltu huomioitu myöskään ja hanke vaikuttaa Kätkävaaran pimeäalueeseen. Alueen vieressä kulkee luontomatkailulle tärkeä moottorikelkkareitti, joka ei näkynyt kartalla.

Kysymys: Voimaloiden korkeudeksi suunnitellaan 300 m. Mikä on voimaloiden perustamistapa?

Vastaus: Voimalatyyppi valitaan vasta toteuttamisvaiheessa.

Voimalatyyppejä on useita erilaisia ja oikea tyyppi katsotaan aina tapauskohtaisesti.

Kommentti: Myös Eurooppalaiset tuulivoimayhtiöt ovat pulassa, kun 5-6 MW voimaloita on kaatunut.

Kommentti: Sähkönsiirtoon liittyen; Keminmaan puolelle tuleva linja katkoo kapeita metsäsarkoja useaankin kertaan. Linja pitää siirtää Tervolan puolelle. Ei voi olla niin, että Tervola saa hyödyt ja Keminmaa saa haitat.

Kommentti: Alueella ei ole ollut poroja pitkään aikaan.

Kysymys: Lapin liitto tekee maakunnallista suunnittelua, mutta kuka on taho, joka valvoo kokonaisuutta? Onko hanke Lapin liiton

2.10.2023

tuulivoimaselvityksessä? Tuulivoima ei mahdu kantaverkkoon, milloin tulee stoppi, kun kaikki ei mahdu verkkoon?

Vastaus: Fingrid on kantaverkon omistaja. Tulevaisuudessa syntyvää energiaa pystytään todennäköisesti muuttamaan myös erilaiseen muotoon, jolloin kaikki ei menisi suoraan verkkoon.

Kysymys: Onko SVEA2 realistinen vaihtoehto tällä hetkellä?

Vastaus: kaikki vaihtoehdot pidetään tällä hetkellä mukana, ja selvitetään vaikutukset.

Kysymys: Jos tuulimylly sijaitsee parinsadan metrin päässä metsäpalstasta, mutta ei varsinaisesti omalla palstalla, niin onko metsänomistajalla oikeus saada siitä jotain korvauksia? Ja jos korvauksia saa, niin onko se kertakorvaus vai jatkuvaa korvaus?

Vastaus: Jos palsta on hankealueella, niin maanomistaja saa korvauksia.

Kysymys: Onko Myrskylä tarkoitus rakentaa aurinkovoimaa?

Vastaus: Kyllä

Kysymys: Havainnekuvat hankkeesta, mistä ne tulee ja milloin, montako niitä tulee?

Vastaus: Ehdotuksia kuvien sijainnista voi antaa. Lähtökohtana käytetään näkyvyysalueanalyysiä, jonka avulla voidaan katsoa sijainnit, jonne voimalat näkyvät.

Kysymys: Miten infraäänit huomioidaan?

Vastaus: Vaikutuksia arvioidaan melun osalta. Melumallinnuksissa noudatetaan Ympäristöministeriön ohjeistusta melumallinnuksista.

Kommentti: Tervolan tuulivoimastrategiaan on kirjattu 2 km suojaetäisyys. Suunnitelmista puuttuu lisäselvitysmahdollisuus, joka kiinteistönomistajilla on.

Kommentti: Kun tuulivoimaloiden koko kasvaa, myös melua on enemmän. Ohjeet meluvaikutusten arviointiin ovat vanhentuneita.

2.10.2023

Kommentti: Melumittauksia on tehnyt THL:n edustaja, mutta silloinkaan ei mitattu infraääntä, joka sekoittaa kehon. Infraäännet pitäisi huomioida laajemmin.

Kommentti: Sähkömagneettiseen säteilyyn ei oltu kiinnitetty huomiota.

Kommentti: Maksimikorkeus voisi olla matalampi.

Kommentti: Lappiin pitäisi saada sähkön ilmaiseksi ja voimaloita enemmän myös etelään.

Kommentti: 3 km säteellä ei asu kuin yksi henkilö.

Kommentti: Ruotsissa on tehty tutkimuksia mitä kaikkia vaikutuksia tuulivoimaloilla on. Haittoja on todettu tutkimuksissa, jotka eivät ole puolueellisia.

Kommentti: Jos kaikki hankkeet toteutuvat, on yhteisvaikutukset merkittävät.

Kommentti: Yhteisvaikutukset luontomatkailulle ovat suuria Etelä-Lapissa. Luontomatkailun imago voidaan menettää. Sompujärven suunta on tärkeä Kemin matkailijoille.

Kommentti: Myrskyn tulee panostaa vuorovaikutukseen enemmän.

Kommentti: Tuulivoima ei työllistä paikallisia juurikaan teiden rakentamisen jälkeen.

Kysymys: Kauanko rakentaminen kestää?

Vastaus: noin 1–2 vuotta.

Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi 2.8.2023 lausunnot seuraavilta tahoilta:

Tervolan kunta, Tervolan kunnan rakennusvalvontaviranomainen, Tervolan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta), Simon kunta, Simon kunnan

2.10.2023

rakennusvalvontaviranomainen, Simon kunnan
ympäristönsuojeluviranomainen, Keminmaan kunta, Keminmaan kunnan
rakennusvalvontaviranomainen, Keminmaan kunnan
ympäristönsuojeluviranomainen (Meri-Lapin ympäristölautakunta),
Tervolan, Simon ja Keminmaan terveydensuojeluviranomainen (Meri-Lapin
ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto), Lapin aluehallintovirasto,
Metsähallitus Lapin luontopalvelut, Metsähallitus, Lapin liitto,
Tornionlaakson museo, Lapin pelastuslaitos, Fingrid Oyj, Liikenne- ja
viestintävirasto Traficom, Luonnonvarakeskus, Väylävirasto,
Maanmittauslaitos, Ilmatieteen laitos, Puolustusvoimat 3.
logistiikkarykmentti, Finavia Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy,
Narkauksen paliskunta, Isosydänmaan paliskunta, Paliskuntain yhdistys,
Lehmikummun kylät ry, Paakkolan kyläyhdistys ry, Varejoen kyläyhdistys
ry, Lapinniemen kylätoimikunta, Koivun kylät ry, Louen kyläyhdistys ry,
Mattisen-Liimatan kyläyhdistys ry, Vähä-, Suolijoki, Reutuaavan
kyläyhdistys ry, Alaniemen kyläyhdistys ry, Itäkoski, Länsikoski ja Törmän
kylät ry, HILMA kylät ry, Hyypiö-Juokuan kyläyhdistys, Cinia Group Oy,
DNA Oyj, Digita Networks Oyj, Edzcom, Elenia, Elisa Oyj, TeliaSonera
Finland Oyj, Suomen Erillisverkot Oy, Tervolan energia ja vesi, Tervolan
yrittäjät, MTK Lappi ry, Metsänhoitoyhdistys Lappi, Suomen metsäkeskus,
Suomen luonnonsuojeluliitto Lapin piiri ry, Kemin seudun
luonnonsuojeluyhdistys ry, Lapin lintutieteellinen yhdistys ry, Meri-Lapin
Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry, Tervolan riistanhoitoyhdistys ry,
Keminmaan riistanhoitoyhdistys ry, Simon riistanhoitoyhdistys ry, Sompu-
Pahtaojan metsästysseura ry, Tervolan eränkävijät ry, Törmävaaran
Eräveikot ry ja Suomen metsästäjälitto Lapin piiri.

Lisäksi lausuntopyyntö annettiin tiedoksi Myrsky Energia Oy:lle.

YVA-ohjelmasta annettiin yhteensä 25 lausuntoa ja 12 mielipidettä. Lisäksi
Lapin pelastuslaitos, Maanmittauslaitos ja Ilmatieteen laitos totesivat, ettei
niillä ole lausuttavaa arviointiohjelmasta. Kaikki lausunnot ja mielipiteet
toimitettiin hankkeesta vastaavalle. Lapin ELY-keskus säilyttää

2.10.2023

alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet. Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä.

Yhteenvedot lausunnoista

Tervolan kunnan näkemyksen mukaan ympäristövaikutukset on kuvattu kattavasti YVA-ohjelmassa, mutta vaikutusten arvioinnissa on tärkeä kiinnittää huomiota tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin. Kemijoen itäpuolelle on suunnittelussa useita tuulivoimahankkeita, kuten Vitsakankaan ja Hevosselän tuulivoimahankkeet. Yhteisvaikutusten osalta tulee tarkastella erityisesti eri hankkeiden sähkönsiirtoyhteyksien yhteensovittamista ja olemassa olevien johtokäytävien hyödyntämistä. Tuulivoiman maisemavaikutusta on hyvä selvittää riittävillä ja kattavilla näkemäalueanalyysillä huomioiden vaikutus alueen lähi- ja kaukomaisemaan eri vuodenaikoina ja valaistusolosuhteissa. Maisemavaikutusta voisi esittää myös viistokuvana. Yhteisvaikutuksia arvioitaessa pitää kiinnittää huomiota myös tuulivoimaloiden ja rakennettavan tieverkon sekä voimajohtojen vaikutukseen alueen poronhoitoon, metsästykseseen ja muuhun virkistyskäyttöön sekä metsätalouteen.

Keminmaan kunta katsoo, että voimajohtoreitin ei tule kulkea Keminmaan kunnan puolelta, joten sähkönsiirron vaihtoehto SVEA 1 Pitkämaa-Vitsakangas 110 KV ei voi olla hankkeen vaihtoehto. Haittavaikutukset luonnolle sekä maa- ja metsätaloudelle, maanomistajille, metsästykselle ja kuntalaisille tulee arvioida sekä minimoida suunnittelun ja toteutuksen kaikissa vaiheissa. Keminmaan kunnan ja keminmaalaisten osallistuminen arviointiin on turvattava.

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta kehottaa kiinnittämään huomiota erityisesti tuulivoimaloiden vaikutukseen alueen lähi- ja kaukomaisemaan eri vuodenaikoina ja valaistusolosuhteissa. Maisemavaikutusta voisi harkita esitettäväksi myös viistokuvana, joka osaltaan voisi hahmottaa voimaloiden sijoittumista maisemaan. Lisäksi

2.10.2023

tulee huomioida myös tuulivoimaloiden, rakennettavan tieverkon ja voimajohdon vaikutus poronhoitoon, alueen metsästyksen ja muuhun virkistyskäyttöön sekä metsätalouteen.

Meri-Lapin ympäristöpalvelujen näkemyksen mukaan koska yleisessä tiedossa on, että tuulivoimaloiden läheisyydessä 0–5 kilometrin etäisyydellä esiintyy elinympäristöön liittyviä terveys- ja viihtyvyyshaittaa aiheuttavia tekijöitä, tulisi etäisyys, tuuliolosuhteet, melu, välke, maisema-arvot, puusto ja maaston muoto ottaa huomioon suunnitteluvaiheessa aluekohtaisesti huomioiden asuin- ja loma-asutusten sijainti eläinsuojelua unohtamatta. Terveystensuojelun periaatteiden mukaisesti elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä. Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy (terveydensuojelulaki 763/1994, 2 §).

YVA-ohjelmassa ei ole otettu huomioon, että hankealueen välittömässä läheisyydessä kulkee virallinen moottorikelkkaura ja alle 10 kilometrin etäisyydellä tuulivoimala-alueesta Sompujärvellä on revontulimatkailu- ja husky rekikoirapalveluita tarjoavaa matkailuyritystoimintaa.

Tuulivoimaloiden sijoittelussa olisi hyvä ottaa huomioon asuinalueiden ja myös loma-asumisen ympäristön olosuhteet. Tuulivoimalat on suunnitelmassa sijoitettu siten, että lähimpiin asuin- ja lomarakennuksiin olisi vähintään kahden kilometrin suojaetäisyys. Suojaetäisyyden riittävyyteen vaikuttavat kuitenkin myös tuulensuunnat ja muu ympäristö mm. maastoesteet, peittävä puusto tai avonainen tila.

Suunnitelmassa esitettyjen kiinteiden punaisten valojen käyttöä tulisi toteuttaa pimeään aikaan, ei pelkästään yöllä, jotta lentoestevalojen aiheuttama häiriö olisi mahdollisemman pieni. Välkkeelle ei ole Suomessa ohjearvoja, mutta suunnittelussa olisi hyvä käyttää Ruotsissa käytössä olevia suosituksia. Tuulivoimaloita sijoitettaessa tulee ottaa huomioon

2.10.2023

Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) ja asumisterveysasetuksen (545/2015) melun toimenpiderajat.

Meri-Lapin ympäristöpalvelut katsoo, että tuulivoimaloiden vaikutuksia arvioitaessa tulisi huomioida hankkeiden mahdolliset yhteisvaikutukset.

Fingrid Oyj lausuu, että yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset. Kustakin liittynnästä ja liityntäratkaisusta sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti. Tuulivoima-alueen liityntäratkaisusta tulee keskustella Fingridin kanssa.

Lapin liiton näkemyksen mukaan arviointiohjelmassa on tuotu esille hanketta koskevat maakuntakaavat sekä niiden määräykset ja merkinnät. Tuulivoimahankkeen suhde maakuntakaavojen ratkaisuihin tulee arvioida sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa. Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota eri sähkönsiirtovaihtoehtoihin ja yhteensovittamiseen muiden hankkeiden kanssa. Maakunnan suunnittelun kannalta vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota hankealueen läheisiin suojelualueisiin ja poronhoitoon. YVA-ohjelma antaa hyvän pohjan arviointiselostuksen laatimiselle. Lapin liitto muistuttaa Lapin tuulivoimaselvitys 2022 sekä Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023–2024 -hankkeista.

Torniolaakson museon näkemyksen mukaan hankkeen kuvauksesta tulisi selvästi käydä ilmi, että sähkönsiirtoreittivaihtoehdoista yksi sijoittuu osittain Simon kunnan puolelle ja yksi Keminmaan kunnan puolelle. Alueen nykytilan kuvauksessa on tunnistettu pääosa lähialueen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävistä maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön alueista ja kohteista, mutta arviointiohjelman maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta arvokkaiksi luokiteltujen kohteiden luettelosta puuttuu hankkeen vaikutusalueella sijaitseva maakunnallisesti tai paikallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Saavanojan niityt ja niittytuvat Keminmaalla. Luetteloista

2.10.2023

puuttuvat myös maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet.

Tornionlaakson museo katsoo, että nämä tulee huomioida arvioinnissa.

Maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden osalta tulee lähteenä käyttää Länsi-Lapin maakuntakaavan ja sen selvitysten lisäksi myös Lapin merkittävien maisema-alueiden inventointia. Myös Lapin perinnemaisemien inventointien päivitys on käynnissä. Tornionlaakson museo muistuttaa, että myös tiedossa olevat paikallisesti merkittävät arvoalueet ja kohteet tulee selvittää ja tunnistaa. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta kohteita on osoitettu muun muassa Tervolassa Kemijokivarren osayleiskaavoissa. Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi hankkeessa (2006–07) on tunnistettu useita kohteita, joita ei ole vielä arvotettu. Myös hankealueella ja sen keskellä voi olla kämppiä ja vanhoja niittylatoja, jotka tulee huomioida.

Arkeologisen inventoinnin tarve on huomioitu, tuulivoimala-alueella on tehty arkeologiset inventoinnit vuosina 2021 ja 2022. Voimajohtoreiteillä on tarkoitus inventoida vuonna 2023. Tornionlaakson museo ei voi arvioida vaikutuksia muinaisjäännöksiin kokonaisuudessaan, koska inventointien 2022 ja 2023 tuloksia raportoineen ei ole toimitettu vielä museolle, eikä näin ollen lisätty muinaisjäännösrekisteriin. Arviointiohjelmassa käytetty termi ”muinaismuistolain poikkeamislupa” tulee korvata termillä ”kajoamislupa” ja viranomaiseksi on merkittävä Museovirasto, ei ELY-keskus.

Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan arviointiohjelmassa esitetty maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin aiottu toteutustapa vaikuttaa pääosin asianmukaiselta. Havainnekuvia, valokuvasovitteita ja karttatarkasteluja on syytä laatia mieluummin enemmän kuin vähemmän. Maisemallisten vaikutusten arvioinnissa ja havainnollistamisessa tulee tuoda esiin sekä päiväaikainen että yöaikainen vaikutus maisemaan. Yhteisvaikutusten osalta erityistä huomiota tulee kiinnittää maisemaan ja kulttuuriperintöön kohdistuviin yhteisvaikutuksiin sekä paikallisesti että seudullisesti. Tornionlaakson museo muistuttaa, että

2.10.2023

sulkeutuneen metsän näkymiä estävä vaikutus ei tuulivoimalahankkeen elinkaaren aikana ole pysyvä alueella, jossa suurin osa metsistä on talousmetsiä. Tämä tulee huomioida ja tuoda esiin näkyvyysaluetarkasteluissa.

Keskeisimpänä yhteisvaikutusten arviointikohteena on asianmukaisesti mainittu maisemavaikutukset. Lukuisten samalle alueelle keskittyvien hankkeiden vaikutukset maisemaan sekä perinteisiin elinkeinoihin ja sitä kautta kulttuuriperintöön ovat yksittäistä hanketta laajempia ja merkittävämpiä.

Puolustusvoimat 3. logistiikkarykmentti lausuu, että Puolustusvoimilla ei ole huomautettavaa edellyttäen, että esitetyt tuulivoimaloiden ohjeelliset sijainnit ja korkeudet ovat yhdenmukaiset niiden tietojen kanssa, joiden perusteella Pääesikunta on antanut hankkeelle myönteisen hyväksyttävyyslausunnon. Tuulivoimaloiden sijoitukset täyttävät 4 kilometrin minimi etäisyyden Puolustusvoimien alueisiin. Tuulivoimala-alue ei saa myöhemmin laajentua pohjoisen suuntaan.

Metsähallitus Lapin luontopalvelut huomauttaa, että hankealuetta ei ole merkitty Länsi-Lapin maakuntakaavassa tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvaksi eikä tuulivoimaloiden alueeksi. Lähtökohtaisesti tulisi noudattaa Lapin liiton tuulivoimaselvityksessä 2022 käytettyä 2 kilometrin etäisyyttä lintudirektiivin nojalla suojeltuihin Natura-alueisiin (SPA-alueet) ja arvokkaisiin linnustoalueisiin (IBA/FINIBA). Hankevaihtoehtojen kuvauksesta tulisi käydä esiin, miten vaihtoehdot eroavat toisistaan.

Sähkönsiirtovaihtoehtojen hankekuvaus on epäselvä ja ristiriitainen. Voimajohdon osalta tulee osoittaa kartalla, miltä osin on kyse uudesta johtokäytävästä. Tiedoilla muun muassa voimajohdon pylväiden sijoittumisesta ja rakentamisen ajankohdasta on merkitystä erityisesti Suuripään Natura-alueelle aiheutuvien vaikutusten kannalta. Sähkönsiirtovaihtoehtoja kuvaavassa kartassa ei osoiteta sähköasemien sijaintia.

2.10.2023

Metsähallitus huomauttaa, että Suuripään ja Kalhuaavan alueet tullaan perustamaan luonnonsuojelualueiksi. Metsähallitus huomauttaa, että hankkeesta vastaavan tulee selvittää hankkeen toteuttamisedellytykset ja huomioida luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset hankkeen edellyttämiä lupia ja niihin rinnastettavia päätöksiä kuvattaessa.

Metsähallitus huomauttaa, ettei YVA-ohjelma sisällä selkeää kirjausta siitä, laaditaanko Natura-arviointi YVA-menettelyn yhteydessä.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan hankkeen todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia tulevat olemaan muun muassa vaikutukset Natura-alueeseen, luonnonsuojelualueisiin, linnustoon ja maisemaan. Metsähallitus toivoo, että todennäköisesti merkittävien vaikutusten osalta yhteysviranomainen kiinnittäisi erityistä huomiota annettuun palautteeseen laadittavien selvitysten riittävydestä.

Metsähallitus kehottaa täydentämään Natura-tarvearvioinnin perusteluja siitä, miksi Kuivasjärven Natura-alueen linnustolle aiheutuvat vaikutukset eivät ole todennäköisesti merkittäviä ja huomauttaa, että lieventäviä toimenpiteitä ei voida ottaa huomioon määritettäessä arvioinnin tarvetta.

Metsähallitus korostaa, että suojelualueiden luontotyyppi-inventointia ei ole tehty alueelle kohdistuvien hankkeiden Natura-arviointeja ajatellen.

Metsähallitus katsoo, että suojelun perusteena olevien kasvilajien osalta Natura-arviointi ei voi perustua vain olemassa oleviin havaintoihin vaan tarvitaan myös maastokartoituksia. Metsähallitus kehottaa huomioimaan myös linnuille tärkeät elinympäristöt, jotka ovat välittömässä yhteydessä Natura-alueeseen. Erityistä huomiota Natura-arvioinnissa tulee kiinnittää hankkeiden yhteisvaikutuksiin.

Metsähallitus huomauttaa, että hankealueella on uhanalaista kasvilajistoa ja pitää puutteena sitä, että kasvillisuusselvitysten maastokäyntejä ei ole ajoitettu kukinta-aikaan. Selvitykset tulee toteuttaa kaikilla niillä kohteilla, joille suunnitellaan rakentamista huomioiden suojavyöhykkeet.

2.10.2023

Metsähallitus huomauttaa, ettei YVA-ohjelmassa tunnisteta maakunnallisesti arvokasta Kieriaavan-Kalhuaavan lintualuetta. Hanke ei saa heikentää linnustoarvioiltaan tärkeiksi tunnistettujen alueiden linnustoarvoja. Metsähallitus on lausunut linnustoselvitysten puutteista YVA-soveltamistarpeesta antamassaan lausunnossa ja katsonut, että pesimälinnustoselvitystä tulisi täydentää. Metsähallitus kehottaa selvittämään alueellisella lintutieteellisellä yhdistyksellä mahdolliset tiedossa olevat linnustoa koskeva havainnot ja aineistot. Linnustoselvitykset tulee tehdä ja raportoida siten, että niitä voidaan hyödyntää myös mahdollisen tuulivoima-alueen linnustoseurannassa.

Hankealueen lähellä sijaitsee uhanalaisten petolintujen reviirejä. On tärkeä varmistaa, että petolintuihin kohdistuvien vaikutusten arviointi perustuu ajantasaisiin tietoihin ja myös yhteisvaikutukset arvioidaan asianmukaisesti. Metsähallituksen näkemyksen mukaan pelkkä reviirin elinympäristön mallinnusaineistoon käyttö ilman maastohavainnointia ei anna riittävää käsitystä alueen petolintujen ilmatilan käytöstä ja voimalasuunnitelmien mahdollisista vaikutuksista niihin. Aineiston perusteella pitää pystyä esittämään päätelmät, mikä on hankealueen merkitys lintujen reviirinkäytössä sekä siitä, millainen on niiden törmäysriski.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan useiden samoille seuduille keskittyvien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset aiheuttavat todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia ja yhteisvaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Yhteisvaikutuksia syntyy myös sähkönsiirrosta. Luontoon kohdistuvista yhteisvaikutuksista vaikutuksia esitetään tarkasteltavan erityisesti linnustoon. Metsähallitus pitää tätä tärkeänä, koska lähialueille sijoittuu tärkeitä lintualueita sekä lintudirektiivin perusteella suojeltuja Natura-alueita.

Väylävirasto katsoo, että liikennevaikutusten arviointi on esitetty YVA-ohjelmassa riittävällä tasolla. Tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa liikenneväyliin ohjeistetaan Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa

2.10.2023

(Liikenneviraston julkaisu 8/2012), joka tulee huomioida voimaloiden sijoittamisessa. Hankkeen suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan, jonka lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Liittymäluvat maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus. Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Tasoristeysluvan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon.

Kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet"-ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle. Väylävirasto huomauttaa, että ajantasainen ohje on aina tarkistettava ohjeluettelosta Väyläviraston verkkosivuilta.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom toteaa, että YVA-ohjelmassa on selvitetty alueen sijoittuminen Kemi-Tornion lentoaseman lähestymisalueelle ja korkeusrajoitusalueelle. Arviointiohjelman lentoliikennettä käsittelevässä kappaleessa rajoitusta ei ole tuotu ohjaavaksi, vaan kirjauksessa voimaloiden korkeudet jätetään lentoestelupakäsittelyssä ratkaistavaksi. Lentoestelupäätös voi olla

2.10.2023

myös rajoittava, joten lupakäsittelyyn on syytä ryhtyä suunnittelun alkuvaiheessa.

Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä ja on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja mastoja ei voida siirtää. Tuulivoimaloiden sijainnit tulisi pyrkiä valitsemaan niin, ettei häiriöitä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa. On suositeltavaa, että hankkeesta vastaava on yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.

Fintraffic Lennonvarmistus Oy antaa ilmailulain mukaisia lausuntoja lentoesteistä lentoesteluvan hakemista varten. Fintraffic kehottaa hyödyntämään jo etukäteen sen verkkosivustolta löytyvää paikkatietoaineistoa lentoesterajoituksista, jota käyttämällä voi etukäteen arvioida kohteelleen mahdollisesti kohdistuvia korkeusrajoituksia.

Isosydänmaan paliskunta toteaa, että hankkeen sähkönsiirron vaihtoehto SVEB ulottuu sen alueelle, joka on vielä tähän saakka ollut yksi tärkeimpiä, rauhallisia porojen laidunalueita. Kyseinen voimajohtoreitti sijoittuu myös Runkauksen luonnonpuiston välittömään läheisyyteen. Isosydänmaan paliskunta toteaa, että reittivaihtoehdolla on vaikutuksia paliskunnan poronhoidolle ja katsoo, että voimajohto tulee toteuttaa muilla vaihtoehtoisilla linjauksilla. Paliskunnan alueella on useita toiminnassa sekä suunnitteilla olevia tuulivoima- ja muita maankäyttöhankkeita.

Paliskuntain yhdistys toteaa, että hankealue sijoittuu Narkauksen paliskunnan lounaisosaan, poronhoitoalueen rajalle. Rajalla ei ole esteitä. Vaihtoehto SVEB sijoittuu pääosin Isosydänmaan paliskunnan alueelle. Poronhoito-oikeus on lailla turvattu erityinen oikeus. Paliskuntain yhdistys muistuttaa voimassa olevan Länsi-Lapin maakuntakaavan poronhoitoon liittyvistä yleismääräyksistä ja toteaa, että hankealuetta ei ole

2.10.2023

merkitty tuulivoimaloiden alueeksi. Poronhoidon nykytila ja toiminta tulee kuvata ja vaikutukset poronhoidolle arvioida osallistaen alueen paliskunta. Paliskuntain yhdistys katsoo, että poronhoitoon kohdistuu vaikutuksia, jotka voivat olla merkittäviä.

Tuulivoimahanke aiheuttaa suoria ja epäsuoria laidunmenetyksiä paliskunnille. Hanke sijoittuu syys- ja talvilaitumille sekä kesälaidunalueelle ja kevätlaitumien eli vasoma-alueiden viereen. Useiden tutkimusten mukaan porot välttävät ihmistoiminnan aiheuttamaa häiriötä. Laidunten käytettävyyden heiketessä porojen laidunnuspaine lisääntyy muilla alueilla ja laitumet kuluvat epätasaisesti, jolloin porotalouden tuotto kärsii. Poroja voidaan joutua ottamaan lisäruokinnan piiriin entistä aiemmin. Hanke voi aiheuttaa porojen siirtymisen alueille, missä ne aiheuttavat haittaa viljelyksille ja asutukselle, josta paliskunnalle aiheutuu lisätyötä ja kustannuksia sekä ristiriitoja asukkaiden kanssa. Rakennettavat tiet voivat johdattaa poroja kolaririskin alueelle. Myös hankkeeseen liittyvä voimajohto vähentää ja pirstoo laitumia, vaikuttaa porojen laidunnukseen ja voi vaikeuttaa poronhoitotöitä. Hankkeen kaikissa vaihtoehdoissa voimajohtoaukea risteää paliskuntien välistä esteaitaa, jonka pitävyydestä on tärkeää huolehtia. Myös maa-ainesten ottaminen poronhoitoalueelta lisää poronhoidon laidunmenetyksiä.

Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida riittävän laajasti. Selvitysalueena tulee olla koko Narkauksen ja Isosydänmaan paliskunnat. Arvioinnissa tulee selvittää hankealueen ja vaikutusalueen merkitys paliskunnan poronhoidolle ja hankkeen vaikutukset porolaitumiin, porojen laidunten käyttöön, poronhoitotoimintaan ja poronhoidon järjestämiseen, porotalouteen, sekä sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset alueen poronhoitoon. Lisäksi poroille aiheutuvia vahinkoja tulee selvittää ja sekä suorat että välilliset vaikutukset arvioida. Vaikutusten arvioinnissa tulee käsitellä hankkeen koko elinkaaren vaikutukset. Myös hankkeen yhteisvaikutusten selvittäminen muiden paliskuntien alueille suunniteltujen tuulivoima-alueiden kanssa on välttämätöntä.

2.10.2023

YVA-ohjelmassa esitetty hankealueen poronhoidon nykytilan kuvaus on puutteellinen ja sitä tarpeen täydentää YVA-selostukseen. Kartoilla ja sanallisesti on tarpeen esittää myös tarkemmin Narkauksen ja Isosydänmaan poronhoitoa tuulivoimaloiden ja voimajohtovaihtoehtojen alueilla.

Paikkatietoanalyysijä, tilastoja ja tieteellistä tutkimustietoa pohjoismaista tulee hyödyntää arvioinnissa. Paliskuntia on syytä haastatella alueen merkityksestä ja poronhoitoon kohdistuvista vaikutuksista sekä kartoittaa yhteistyössä paliskuntien kanssa keinoja estää haitallisia vaikutuksia sekä vähentää niitä vaikutuksia, joita ei ole mahdollista estää. Vaikutusten arviointiin tulee varata riittävät resurssit.

Hanke sijoittuu osittain valtion maille, ja niitä koskee PHL 53 §:n neuvotteluvelvollisuus. PHL 53 §:n mukaiset neuvottelut on aloitettu ja niitä tulee jatkossakin järjestää asianmukaisesti. Paliskuntain yhdistys muistuttaa hyvistä neuvottelukäytännöistä. Myös muuta vuorovaikutusta on syytä tehdä.

Hankkeen vaihtoehtojen vertailu ei ole vielä kaikilta osin mahdollista, mutta mitä vähemmän voimaloita, sitä vähemmän laidunmenetyksiä tapahtuu. Voimajohtovaihtoehto SVEA1 sijoittuu osittain poronhoitoalueen ulkopuolelle, minkä vuoksi vaihtoehdosta olisi vähiten haittaa poronhoidolle.

Luonnonvarakeskus huomauttaa, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi aremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Hankealueella saattaa esiintyä suurpedoista karhu, ilves ja ahma. Hankkeessa tehdyt selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen potentiaalista merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida näiden selvitysten avulla määrittää. Alue sijaitsee Narkauksen paliskunnan alueella. Vaikutusarvioinnissa tulee huomioida sekä hankkeen suorat että välilliset

2.10.2023

vaikutukset mm. paliskuntien laidunten määriin ja käytettävyyteen, porojen vuotuiheen ja vuodenaikaisiin laidunkiertoihin, porojen kokoamiseen ja kuljetukseen sekä muihin poronhoitotöihin.

Erityisesti välilliset vaikutukset voivat olla merkittäviä, mikäli porot välttävät hankealuetta tai hanke aiheuttaa porojen laidunkierron, porojen kokoamisen ja muiden poronhoitotöiden vaikeutumista. Selostusvaiheessa tulee myös kiinnittää huomiota erityisesti rakentamisvaiheen ajankohtaan ja ekologisten yhteyksien säilyttämiseen. Luonnonvarakeskus huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Suomen metsäkeskus katsoo, että arviointiohjelma on hyvin koostettu ja kattaa laajalti hankkeen vaikutuksia. Hanke syytä suunnitella siten, että metsätalousmaan pinta-alan pientyminen alueella minimoidaan. Mikäli voimajohtolinja jakaa alueen tiloja, on tärkeää pystyä osoittamaan, mistä metsäpalstoille kuljetaan jatkossa siten, että alueen metsätalouskäyttö on jatkossakin mahdollista maanomistajille. Metsäkeskus katsoo, että rakentamisen aiheuttama metsäkato tulee arvioida ja myös kuvata sen korvaamiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä vaikutukset ilmastoon ja luonnonvarojen hyödyntämiseen tuulivoimahankkeen ja muiden hankkeiden yhteisvaikutusten osalta.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry toteaa, että hankkeessa tulee käyttää vähintään Lapin liiton tuulivoimaselvityksen kriteereitä ja suojavyöhykkeitä. Kaikki suojelualueet tulee rajata selkeästi ulkopuolelle. SLL Lappi katsoo, että hanke on Kalhuan suojelualueen vastainen ja toteuttamiskelvoton.

Hankealue sijaistaa linnustoltaan ja eläimistöltään niin erämaisella katvealueella, ettei ole hyväksi rikkoa eri lajien elinpiiriä. Lisäksi hankealueen voimajohdot rikkoisivat suojelualueita. Hankkeen vaikutuksia linnustoon ei ole selvitetty riittävästi. Pahakivaloilla todennäköisesti on

2.10.2023

salassa pidettäviä lajeja, joihin SLL Lapin näkemyksen mukaan tulee olla vähintään 5 km suojavyöhyke.

SLL Lappi katsoo, että hanketta tulee pienentää ja vaihtoehto 0 on suositeltavin, koska hanke sijaitsee tulevalla luonnonsuojelualueella. SLL Lappi korostaa muun muassa Natura 2000 -alueiden, luonnonsuojelualueiden ja suojeluohjelmien alueiden vaalimista.

Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry vastustaa Tervolan Pitkämaan tuulivoimahanketta. Alueen läheisyydessä sijaitsee useampia uhanalaisen petolinnun reviirejä ja hanke uhkaa petolintua kaventamalla sen luontaisia pesimäympäristöjä. Hankealueen lähellä on useille uhanalaisille lintulajeille tärkeitä pesimä- ja elinympäristöjä, jotka tulisi reuna-alueineen rauhoittaa ihmistoiminnalta. Tuulivoimalat todennäköisesti häiritsisivät myös lintujen muuttoa.

Tuulivoimalat muuttavat oleellisesti maisemaa sekä vaikeuttavat alueen muita luonnonkäytön muotoja. Hankealueen eteläpuolinen Palokivalo-Hevosselkä-vaarajakso muodostaa merkittävän luonnon virkistyskäytöllisen kokonaisuuden, jonka arvoa tuulivoimalat alentavat. Mikäli tuulimyllyjä rakennettaisiin, niiden lukumäärän tulisi jäädä alle 10 ja huoltoteiden rakentamista tulisi välttää luonnon pirstoutumisen ja pesintöjen turvaamiseksi pedoilta.

Yhdistyksen kanta tuulivoimaan on hyväksyvä, mutta Länsi-Pohjan suoalueelle tai Peräpohjolan vaaroille sijoitettavat tuulivoimalat infrastruktuureineen kaventavat merkittävästi alueilla pesivien tai muuttavien lintujen elinmahdollisuuksia.

Tervolan riistanhoitoyhdistys katsoo, että arviointiohjelmassa on mainittu hyvin todenperäisesti tuulivoimista aiheutuvat haitat niin riistalajeille kuin metsästykselle, mutta ei riistanhoidon näkökulmaa. Riistanhoitoyhdistys katsoo, että elinympäristöjen muutoksen ja huoltoteistä johtuvia käytävävaikutuksetkohteita vähätellään ja negatiiviset vaikutukset ovat todellisuudessa suuria.

2.10.2023

Hankealue rajoittuu Jouttijärven luonnonsuojelualueeseen, joka kuuluu Suuripään Natura-alueeseen. Alue on linnustollisesti erittäin tärkeä paikka. Kalhuaavan soidensuojelualue on merkittävä pesimä- ja muuttoalueena ja siellä on tehty soiden ennallistuksia. Alueella esiintyy runsaasti lintudirektiivin liitteen 1 lajeja.

Tervolan riistanhoitoyhdistys esittää, että soidinpaikkojen inventointiin käytetään paikallistuntemusta ja toivoo, että alueen metsästysseurat tekevät asian suhteen yhteistyötä. Maastokartoituksiin tulee panostaa enemmän, maastopäiviä lisätä ja muuttolinnustoa kartoittaa useammasta kohdasta. Myös ketun, mäyrän ja supikoiran pesäluolat tulee huomioida luontoselvityksissä.

Hankealue ja sen lähialueet ovat hyvin erämaisia. Alueella on laajoja suoalueita, vanhoja metsäsaarekkeitä ja mm. Kivalot vaarajono kulkee hankealueen itäpuolella. Alueella harjoitetaan metsästystä aktiivisesti.

Itäkoski, Länsikoski ja Törmän kylät ry katsoo, että koska hanke ei sijaitse maakuntakaavan tuulivoima-alueella, on tehtävä seudulliset selvitykset perusteellisesti myös voimajohton osalta. Sähkönsiirron vaihtoehto SVEA 1 sijoittuisi Keminmaan kunnan puolelle ja aiheuttaisi Itäkosken kyläläisille suuren metsäsarkojen puuston menetyksen.

Kyläyhdistys katsoo, että edellä mainittu sähkönsiirron vaihtoehto ei ole toteuttamiskelpoinen, sillä hankkeen haitat tulisivat keminmaalaisille ja hyödyt tervolalaisille. Voimajohtovaihtoehdon maanomistajiin ei ole oltu yhteydessä eikä alueen asukkaita tiedotettu. Voimajohtoalueeseen ei tule soveltaa lunastusmenettelyä, koska kyseessä on hankkeesta vastaavan yksityinen hanke. Kyläyhteisö on jo antanut paljon energiantuotannon turvaamiseksi ja samat tilat, joita voimajohtolinjaus koskee, ovat menettäneet ranta-alueensa Taivalkosken voimalaitoksen alle.

Vaikutusten arvioinnissa tulisi tehdä myös ilmastovaikutusten arviointi. Maisemavaikutusten arvioinnissa maiseman laadun, luonteen ja rakenteen muutos tulee arvioida sekä ottaa huomioon metsästys, matkailu ja

2.10.2023

vaikutukset pimeämatkailuun. Asukaskysely on tehtävä tarpeeksi laajalla alueella myös voimajohtolinjaukset huomioiden.

Suomen Erillisverkot Oy lausuu, että hanke tulee aiheuttamaan häiriöitä sen Verkko-operaattoripalvelut liiketoiminnan järjestelmiin. Merkittävin häiriö aiheutuu tuulivoimala-alueen länsipäässä. YVA-ohjelmassa kuvattujen voimalasijaintien 1 ja 7–8 on katsottu olevan mahdollisesti ongelmallisia. Suomen Erillisverkot Oy ei puolla kyseiselle alueelle tulevaa tuulivoimarakentamista täydessä laajuudessa. Tarkemman lausunnon antaminen on mahdollista vasta, kun tarkat voimalasijainnit ovat tiedossa.

Telia Finland Oyj:llä ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Digita Oy toteaa, että vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa. Vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi on erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Digita Oy esittää, että kaavoituksen edetessä hankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankkeesta vastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä. Lisäksi tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankkeesta vastaava häiriön

2.10.2023

aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla ennustaa. Tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoimaan, mutta kokemukset ovat osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeää, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Cinia Oy toteaa, että sillä ei tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja suunnittelualueella, mutta vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Cinia Oy pyytää huomioimaan sen teleliikenteelle aiheutuvat haitat.

Elisa Oyj ei ole hanketta vastaan, mutta pyytää kuitenkin huomioimaan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Yhteenvedot mielipiteistä

Mielipiteen 1 esittäjän näkemyksen mukaan tuulivoimahankkeen voimajohtoreitti ei saa kulkea Keminmaan Itäkosken kautta, koska se rikkoisi luontoa ja pilaisi maiseman. Koko hankkeesta olisi parasta luopua.

2.10.2023

Kemijoen vartta on käytetty jo riittävästi Suomen sähköntuotantoon, ja rahallinen hyvitys joen patoamisen haitoista on ollut nimellinen. Maiden pakkolunastuksesta maksettavat korvaukset ovat edelleen liian alhaisia.

Suunniteltu tuulivoima-alue sijaitsee liian lähellä luonnonsuojelualueita, ja siellä pesii petolintuja. Yhtenäiset metsäalueet vesistöjen lähellä ovat tärkeitä luontomatkailulle, ja ihmisten tietoisuus luontoarvoista lisääntyy jatkuvasti. Maapallolla on puutetta yhtenäisistä metsäalueista ja muun muassa ilmastonmuutoksen takia on tärkeää säilyttää terve puusto.

Mielipiteen esittäjä ilmaisee myös huolensa siitä, että hankkeesta vastaava aikoo jättää voimaloiden perustukset ja kaapelit paikoilleen niiden käyttöiän täytyttyä. Lisäksi voimaloiden ääni häiritsee metsäluontoa.

Mielipiteen 2 esittäjät vastustavat SVEA1-vaihtoehtoa, koska täysin uusi 19,6 km:n voimajohto kulkisi useiden satojen metrien matkalta heidän tilojensa yli ja useita hehtaareja metsää jäisi johtokäytävän alle.

Taivalkosken valjastamiseen ja Simon tuulivoimalapuiston voimajohtolinjojen rakentamiseen on jo lunastettu suvun maita, minkä mielipiteen antajat katsovat jo riittäväksi panostukseksi Suomen sähköntuotantoon.

Keminmaan puolelta pitäisi kaataa paljon puita uutta voimajohtoa varten, mutta tuotto tuulivoimaloista menisi Tervolan maanomistajille. Suunnitellun voimajohtoalueen välittömässä läheisyydessä on myös luonnonsuojelualue, mikä ei ole hankkeesta vastaavan arvojen mukaista.

Vaihtoehto SVEA2 vaatisi uutta johtokäytävää vain noin 8 km, joten metsää ja hiilinielua hukattaisiin huomattavasti vähemmän. Tämä vaihtoehto on myös kokonaan Tervolan puolella, mikä olisi mielipiteen esittäjien mukaan oikeudenmukainen ratkaisu. Ennakkoneuvottelussa Tervolan kunnanjohtaja toi puheenvuorossaan esiin, että suunnittelun lähtökohtana on olemassa olevien linjojen ja johtokäytävien hyödyntäminen. Mielipiteessä tuodaan myös esiin, että suunniteltuja

2.10.2023

johtoalueita kuvaavat kartat ovat epätarkkoja, koska niistä puuttuvat tilojen rajat ja tunnuksset.

Mielipiteen 3 esittäjät huomauttavat, että hanke ei sijaitse maakuntakaavan tuulivoima-alueella. He vastustavat vaihtoehtoa SVEA1, joka katkaisisi heidän metsäpalstansa Keminmaan kunnan puolella, vaikka itse hanke sijoittuu Tervolan kunnan alueelle. Korvaukset tuulivoimaloista ja sähkönsiirrosta aiheutuvista maanmenetyksistä tulevat Tervolan maanomistajille eikä keminmaalaisille. Hanke on ollut jo pitkään käsittelyssä, mutta voimajohtolinjausten maanomistajiin ainakaan Keminmaan puolella ei ole oltu yhteydessä. Mielipiteen esittäjät katsovat, että edellä mainittuun vaihtoehtoon ei tule soveltaa lunastusmenettelyä, koska tämä on hankkeesta vastaavan yksityinen hanke.

Mielipiteen 4 esittäjä vastustaa vaihtoehtoa SVEA1, joka on pisin ja tuhoaa eniten metsämaata ja luontoa. Keminmaan puolelle suunnitellulla alueella on parhaat metsästysmaat, luontomatkailua ja runsaasti luontoarvoja.

Mielipiteessä puolletaan Pitkämäen tuulivoimapuistoa ja vaihtoehtoja SVEA2 ja SVEB, jotka sijoittuvat Tervolaan ja Simoon. Nämä kunnat ovat panostaneet tuulienergiaan ja saavat siitä myös hyödyt. Tervolan puolella on valmis johtokäytävä, ja Simoonkin on Pitkämäestä lyhyehkö matka, joten haitatkin tulee suunnata sinne, mihin tuulivoimapuiston hyödyt eli kiinteistöverotkin menevät. Lisäksi hankkeesta vastaavan hankekehityspäällikkö on sanonut, että voimajohdolle pyritään tekemään ympäristön kannalta kestävä, lyhin mahdollinen reitti.

Mielipiteen esittäjä kertoo, että on käyttänyt tänä vuonna vaihtoehto SVEA1 kohdalla näkyvillä tiloillaan yli 10 000 € metsänhoitoon. Maanomistajan näkökulmasta hanke on ollut erittäin huonosti tiedotettu ja karttapohjatkin ovat suurpiirteisiä.

Mielipiteen 5 esittäjän mielestä VE0 on paras vaihtoehto. Jos suunnittelu kuitenkin etenee, on tehtävä selvitys, jossa tutkitaan

2.10.2023

tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutukset (luonto, maisema ja kaikki toiminnot, joihin rakentaminen vaikuttaa) koko Meri-Lapin alueella. Säännökset ja tutkimus laahaavat jäljessä eivätkä kykene ohjaamaan nykyistä tuulivoimarakentamista. Minimivaatimuksena on Lapin liiton tekemä tuulivoimaselvitys.

Paras sähkönsiirtovaihtoehto on SVEB, koska se on enimmiltä osin valtion omistamilla mailla. Kyseessä on yksityisen toimijan hanke, joten lunastuslain mukainen yksityismaiden lunastus ei ole perusteltua, koska sähkönsiirrolle on osoitettu vaihtoehtoinen reitti. Muut vaihtoehdot pirstaloivat yksityismaat ja aiheuttavat luonnolle merkittävästi enemmän vahinkoa.

Mielipiteen 6 esittäjät vastustavat vaihtoehtoa SVEA1, joka olisi pisin ja tuhoaisi eniten maanomistajien metsää. Voimajohtolinjojen rakentamisesta on taloudellista haittaa maa- ja metsätaloudelle, metsästykselle sekä kuntalaisille.

Vaihtoehtoja SVEA2 ja SVEB tukevat myös Keminmaan kunnan hankkeen ennakkoneuvottelussa esittämä huoli maanomistajille aiheutuvista haitoista ja hankkeesta vastaavan hankekehityspäällikön lausuma pyrkimys tehdä voimajohtolle lyhin mahdollinen reitti. Vaihtoehdot sijoittuvat Tervolaan ja Simoon, ja Pitkämäen tuulivoimahanke on mahdollista toteuttaa myös niin, että voimajohto sijoittuisi kokonaan Tervolan alueelle. Tervola ja Simo ovat rakentaneet tuulienergiaa toisin kuin Keminmaa ja saavat siitä suuren hyödyn.

Mielipiteessä kritisoidaan sitä, että hankkeesta on tiedotettu puutteellisesti etäällä asuville maanomistajille. Lisäksi voimajohtojen suunniteltuja sijainteja kuvaavat kartat ovat liian epäselviä. Kumpaankaan ei ole perusteita, sillä maanomistajatietojen hankkiminen ja sijaintitietojen merkitseminen karttoihin ei ole vaikeaa.

Mielipiteen 7 esittäjä vastustaa vaihtoehtoa SVEA1, joka olisi pisin ja tuhoaisi eniten luontoa ja metsämaata. Se rikkoisi metsänomistajien

2.10.2023

alueet, hankaloittaisi alueen luontomatkailukäyttöä Keminmaan puolella ja heikentäisi luontoarvoja.

Tervolan puolella on valmis johtokäytävä, joten miksi edes harkitaan linjojen vetämistä Keminmaan puolelle. Keminmaan kunta on pidättäytynyt tuulivoimasta, kun taas Tervolan ja Simon kunnat ovat tuulivoimaan panostaneet ja saavat siitä suuren hyödyn. Vaihtoehdot SVEA2 ja SVEB sijoittuisivatkin juuri Tervolan ja Simon alueille. Hankkeesta vastaavan hankekehityspäällikkö on sanonut, että voimajohtolle pyritään tekemään ympäristön kannalta kestävä ja lyhin mahdollinen reitti.

Mielipiteen 8 esittäjä vastustaa vaihtoehtoa SVEA1, koska pisin, uusi linjaus Keminmaan puolella veisi parhaat metsästysmaat sekä rikkoisi ainutlaatuisen luontoympäristön ja metsänomistajien tilukset täysin turhaan. Metsänomistajat ovat tehneet alueelle parin viime vuoden aikana isoja hankkeita, kuten uuden sillan ja teitä.

Mielipiteessä puolletaan linjausvaihtoehtoja SVEA2 ja SVEB, jotka sijoittuvat Tervolaan ja Simoon. Nämä kunnat ovat panostaneet tuulienergiaan ja saavat siitä myös suuren hyödyn. Tervolan puolella on valmis johtokäytävä, ja Simoonkin on Pitkämaasta lyhyehkö matka. Lisäksi hankkeesta vastaava on kertonut, että voimajohtolle pyritään tekemään ympäristön kannalta kestävä, lyhin mahdollinen reitti.

Mielipiteen 9 esittäjä vastustaa vaihtoehtoa SVEA1. Keminmaa ei ole tuulivoimaa rakentamassa, Tervola sen sijaan on ja saa siitä myös hyödyn. Voimajohto tulee tehdä Tervolan puolelle.

Mielipiteen 10 esittäjät vastustavat vaihtoehtoa SVEA1, koska se tuhoaa eniten metsämaata ja luontoa. Keminmaan luontomatkailu ja luontoarvot kärsivät. Voimajohto aiheuttaisi suuren haitan Keminmaan maanomistajille, vaikka hanke olisi toteutettavissa Tervolan puolella pienemmillä haitoilla.

Mielipiteessä puolletaan Tervolan ja Simon kuntiin sijoitettavia linjausvaihtoehtoja SVEA2 ja SVEB. Nämä kunnat ovat panostaneet tuulienergiaan ja saavat siitä myös hyödyn ja hankkeesta vastaava on

2.10.2023

kertonut, että voimajohdolle pyritään tekemään ympäristön kannalta kestävä, lyhin mahdollinen reitti.

Mielipiteen 11 esittäjä vastustaa vaihtoehtoa SVEA1. Voimajohdon rakentaminen aiheuttaa taloudellista haittaa metsätaloudelle ja maanomistajille. Tervolan ja Simon kuntiin sijoittuvia linjausvaihtoehtoja SVEA2 ja SVEB puoltaa Keminmaan kunnan lausunto YVA-menettelyssä (22.8.2023 § 403). Lisäksi hankkeesta vastaava on lausunut, että pyritään rakentamaan mahdollisimman lyhyt siirtoreitti, jonka ympäristövaikutukset alueella jäisivät pieneksi, mikä ei toteudu SVEA1:ssä. Pitkäämaa on Tervolan kunnan tuulivoimahanke, jonka haittavaikutusten jakaminen Keminmaan puolelle ei ole maanomistajien tasapuolisen kohtelun kannalta oikein, koska maanomistajien aluekorvauksetkin jäävät Tervolan puolelle.

Mielipiteessä huomautetaan, että voimajohdon suunnittelun yhteydessä ei ole oltu yhteydessä maanomistajiin, vaikka yhteystiedot ovat saatavilla. Lisäksi reittivaihtoehtoja kuvaavat kartta-aineistot ovat erittäin huonolaatuisia ja suurpiirteisiä.

Mielipiteessä 12 tuodaan esiin, että YVA-ohjelmasta puuttuvat arvioinnit alueen ja seudun luontomatkailuun, pimeämatkailuun, retkeilyyn sekä kulttuurimaisemaan. Länsi-Lapin maakuntakaavassa on määritelty useita matkailun vetovoima-alueita sekä matkailun ja virkistykseen kohdealueita. Kaavamääräyksen mukaan metsänkäsittelytoimenpiteet on mm. arvokkaimmilla vaara-alueilla sekä matkailupalvelualueiden, retkeilyreittien ja taajamien lähimetsissä suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.

Mielipiteessä vaaditaan, että luontomatkailuyrityksien toimintaedellytykset on turvattava maakuntakaavan mukaisesti. Tuulivoimarakentaminen pitää osoittaa riittävän etäälle matkailun ja virkistykseen tarvitsemista alueista sekä arvokkaista retkeily- ja luonnonsuojelualueista. Tuulivoimaloiden maisemavaikutusalue on kymmeniä kilometrejä ja valovaikutus pimeämatkailuun erittäin haitallinen. Yritykset ovat investoineet huomattavia summia luontomatkailun kehittämisen ja markkinointiin. Länsi-

2.10.2023

Lapin maakuntakaavassa osoitetut alueet pitää säilyttää matkailun ja virkistystyksen tarpeisiin.

Merkittävä luontomatkailualue on Tervolan Kätkävaara luontoreitteineen, ja siellä toimii useita alan matkailuyrityksiä. Kätkävaaran maastoalue on tärkein myös mielipiteen esittäjän luontomatkailuyrityksen toiminnalle. Pitkämaan hankkeen vaikutusalueelle sijoittuvat myös mm. safarimatkailulle keskeinen Kemi-Rovaniemi-moottorikelkkareitti, koiravaljakkoyrityksen toimintaa sekä Kivalojen retkeilyalue, Martimoaapa ja Sompujärven suunnan maisemat, jotka ovat tärkeitä pimeämatkailu- ja päiväretkikohteita. Kohteet ovat merkityksellisiä etenkin räätelöityjen luontomatkailupakettien suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Luontomatkailun liiketoiminta on kasvussa ja työllistävä vaikutus merkittävä. Mielipiteen esittäjän huolena on, että laajan tuulivoimarakentamisen myötä luontomatkailun yritystoiminta loppuu Tervolan alueelta sekä lähiseudulta kokonaan ja Lapin imago luontomatkailukohteena vaarantuu. Tuulivoimahankkeiden hyväksyminen Lapin metsiin heikentää luontomatkailun toimintaympäristöä. Jos Pitkämaan hanke toteutuu, menetetään laaja luontomatkailuympäristö Kemijoen seudulta. Aitoa erämaa- tai kulttuurimaisemakokemusta ei voi tarjota, jos korkeat tuulimyllyt ovat näkyvillä.

Mielipiteen esittäjä ei kannata tuulivoimarakentamista Lounais-Lapin alueelle sen moninaisten haittavaikutusten takia.

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

Hankekuvaus

Hankekuvauksen puutteellisuuteen on kiinnitetty paljon huomiota arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankekuvaus on epäselvä. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tuulivoimahankkeen

2.10.2023

hankekuvaukseen ja vaikutusten arviointiin tulee sisällyttää tuulivoimalat, voimajohto sekä muut rakenteet, kuten tiestö, maakaapelointi ja sähköasemat. YVA-selostuksessa hankkeen kuvauksen tulee olla kokonaisuudessaan yhden otsikon alla selkeästi kuvattuna. Kuvausta tulee täydentää ja sen tulee olla selkeämpi YVA-selostuksessa.

Hankkeen kuvauksesta puuttuu voimaloiden yhteisteho, voimajohto, sen pituus ja jännite sekä johtokäytävän leveys. Yhteysviranomainen huomauttaa, että voimaloiden yksikkötehoksi on arviointiohjelman tiivistelmässä ilmoitettu 6–10 MW ja myöhemmin hankekuvausta käsittelevässä kappaleessa 8–10 MW. Myös termien hankealue, tuotantoalue ja voimajohtoalue käyttö on epäjohtonmukaista.

Hankkeen vaihtoehdot

Sähkön siirron vaihtoehtoja on selkeytetty yhteysviranomaisen ja YVA-konsultin käymien keskustelujen perusteella 18.7.2023 seuraavasti:

- SVEA 1: Sähkön siirto toteutetaan tuulivoimaloiden alueesta lounaaseen uudella noin 19,6 km:n pituisella 110 kV:n voimajohdolla, joka liittyy Vitsakankaan alueelle rakennettavan kytkinaseman kautta Fingridin Petäjäskoski–Taivalkoski 220 kV voimajohtoon.
- SVEA 2: Sähkön siirto toteutetaan tuulivoimaloiden alueesta lounaaseen uudella noin 15,2 km:n pituisella 110 kV:n voimajohdolla, joka liittyy Vitsakankaan alueelle rakennettavan kytkinaseman kautta Fingridin Petäjäskoski–Taivalkoski 220 kV -voimajohtoon. Voimajohto sijoittuu noin 8,3 km:n matkalla olemassa olevan Ossauskoski-Taivalkoski 220 kV voimajohdon paikalle tai rinnalle olemassa olevaan johtokäytävään.
- SVEB: Sähkön siirto toteutetaan tuulivoimaloiden alueesta itään uudella noin 13 km:n pituisella 400 kV:n voimajohdolla, joka liittyy Saunakummun tulevan kytkinaseman kautta suunnitteilla olevaan Fingridin Petäjäskoski–Nuojuankangas 400 kV voimajohtoon.

2.10.2023

Yhteysviranomainen muistuttaa, että voimajohto voi itsessään edellyttää YVA-menettelyä, joten sähkönsiirron vaihtoehdot tulee kuvata YVA-selostuksessa niin yksityiskohtaisesti kuin niillä olisi oma YVA-menettelynsä. Voimajohdon vaikutusten arviointi on tässä hankkeessa erityisen tärkeää. Yhteysviranomainen pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että vaihtoehdossa SVEB suunnitellaan 400 kV:n voimajohtoa, joka on vain vähän YVA-lain hankeluettelon kohdassa 8 b) tarkoitettua voimajohtoa lyhyempi (noin 13 km). Lisäksi vaihtoehdossa SVEA2 voimajohtoreitti kulkisi noin 7 km matkalla Suuripään Natura-alueella. Yhteysviranomainen katsoo, että voimajohto on osa hanketta ja sähkönsiirron vaikutukset on arvioitava tässä YVA-menettelyssä.

Voimajohtovaihtoehtojen osalta hankekuvausta tulee tarkentaa YVA-selostuksessa ja osoittaa myös kartalla, miltä osin on kyse uudesta johtokäytävästä ja miltä osin olemassa olevaan johtokäytävään sijoittuvasta voimajohdosta. Sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen kuvauksessa tulee selkeästi esittää, minkä kunnan alueelle kutakin vaihtoehtoa suunnitellaan. YVA-ohjelmasta annetuissa lausunnoissa esitetyt kannanotot sähkönsiirron vaihtoehtoihin tulee ottaa huomioon sähkönsiirron vaihtoehtojen kuvausta tarkennettaessa.

Yhteysviranomainen muistuttaa, että vaihtoehtojen vertailu on keskeistä ympäristövaikutusten arvioinnissa. Näin ollen on tärkeää, että hankkeella on erilaisia vaihtoehtoja vaikutusten vertailun mahdollistamiseksi sekä hankkeesta aiheutuvien haittojen lieventämiseksi. YVA-selostuksessa vaihtoehtojen kuvauksiin tulee panostaa ja selkeästi perustella, mihin vaihtoehtojen rajausta ja voimalasijainnit perustuvat. Vaihtoehtojen kuvauksesta tulee käydä ilmi, miten vaihtoehdot eroavat toisistaan. Yhteysviranomainen muistuttaa, että hankkeen toteuttamatta jättäminen (VE0) tulee myös kuvata YVA-selostuksessa. Nollavaihtoehto mahdollistaa perusvertailutilanteen.

Yhtenä vaihtoehtona on esitetty, että tuulivoimaloita on alle 11.

Yhteysviranomainen pitää tätä hyvänä, koska tällöin voidaan ottaa

2.10.2023

huomioon mahdollisia erityisiä arvoalueita tai kohteita. Metsähallituksen näkemyksen mukaan alueen linnustolliset arvot tulee huomioida tarkennettaessa hankevaihtoehdon VE2 tuulivoimaloiden määrää ja sijoittelua. Maisemavaikutuksessa merkittävä tekijä voi olla voimalan korkeus. Vaihtoehtotarkastelussa on esitettävä myös alle 300 metriä korkea voimalavaihtoehto, mikäli sillä voidaan vähentää hankkeen merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Aikataulu

Hankkeen YVA-menettelylle esitetty aikataulu vaikuttaa yhteysviranomaisen näkökulmasta realistiselta ja arviointiohjelmassa on esitetty myös hankkeen suunnittelu- ja toteutusaikataulu. Aikatauluja on kuitenkin käsitelty arviointiohjelman eri luvuissa. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiohjelmassa olisi ollut syytä esittää myös tarkempi kaavoituksen aikataulu varsinkin, kun tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan yhteensovittaa YVA- ja kaavoitusmenettelyjen aikatauluja.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan olisi selkeämpää, jos hankkeen suunnittelun kaikki aikataulut olisi koottu yhteen taulukkoon.

Aikataulukaaviossa olisi hyvä esittää myös neuvottelujen ja muun vuorovaikutuksen suunniteltu aikataulu ja asukaskyselyn ajankohta.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

Arviointiohjelmassa on kuvattu hankkeen liittymistä muihin hankkeisiin ja lueteltu muita hankkeita. Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin on esitetty kartalla (kuva 28.1.), jossa on esitetty hankealueen läheisyydessä sijaitsevia tuulivoimaosayleiskaavoja ja suunniteltuja tuulivoimahankkeita. Yhteysviranomainen toteaa, että kartalta puuttuu Simon Leilisuon tuulivoimahanke.

Tuulivoimahankkeiden sijaintia kuvaavassa kartassa (kuva 28.1.) tulee esittää myös hankkeiden sähkönsiirtoratkaisut. Hankkeen suunnittelussa

2.10.2023

tulee huomioida, että muiden suunniteltujen tuulivoimahankkeiden sähköverkkoon liittäminen saattaa vaikuttaa liityntäratkaisuun.

Yhteysviranomaisen kannustaa tuulivoima- ja voimajohtohankkeiden hankkeesta vastaavia yhteistyöhön sähkönsiirron suunnittelussa.

YVA-ohjelman mukaan hankkeesta vastaavan tiedossa ei ole tuulivoimahankkeiden lisäksi muita hankkeita, joiden yhteisvaikutuksia tulisi tarkastella. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmasta annetun palautteen perusteella yhteisvaikutusten arvioinnissa on syytä tarkastella myös Ranualla sijaitsevaa Suhangon kaivoshanketta etenkin poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten osalta.

Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Kaavoitus

Tuulivoimaloiden rakentaminen voidaan suunnitella asemakaavan sijaan tuulivoimayleiskaavalla (maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, MRL 77 a §). Tuulivoimayleiskaavoitus on vireillä tuulivoimaloiden alueella ja siitä vastaa Tervolan kunta. Hankkeesta vastaavan tekemä kaavoitusaloite on hyväksytty Tervolan kunnanhallituksessa 16.6.2022 ja kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 2.8.-31.8.2023. Voimajohtoon alueelle ei ole esitetty laadittavaksi yleiskaavaa.

MRL 9 §:n mukaan, kun kaava laaditaan YVA-lain 3 §:ssä tarkoitetun hankkeen toteuttamiseksi, hankkeen ympäristövaikutukset voidaan arvioida YVA-menettelyn sijaan kaavoituksen yhteydessä. Tässä hankkeessa YVA- ja kaavoitusmenettelyt ovat erillisiä, mutta ne yhteensovitetaan aikataulullisesti mahdollisuuksien mukaan. Kuitenkaan aikataulullisella yhteensovittamisella ei tässä hankkeessa tarkoiteta YVA-lain 22 §:n mukaista kuulemisten yhteensovittamista.

2.10.2023

Natura-arviointi

Arviointiohjelmassa on esitetty, että luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi on alustavasti arvioituna tarpeen laatia Suuripään Natura 2000 -alueen (FI1301811) osalta. Kuivasjärven Natura 2000 -alueen (FI1301611) osalta YVA-ohjelmassa on todettu, että Natura-arviointi ei ole tarpeen, jos hankkeessa otetaan huomioon lievennystoimenpiteinä rakentamisen aikainen aikarajoite ja voimajohdon merkitseminen.

Yhteysviranomainen pitää Natura-arvioinnin laatimisen tarpeen tunnistamista Suuripään Natura 2000 -alueen osalta oikeana. Kuivasjärven Natura 2000 -alueen osalta yhteysviranomainen huomauttaa, että oikeuskäytännön mukaan lieventäviä toimenpiteitä ei voida ottaa huomioon arvioitaessa Natura-arvioinnin tarvetta (C-323/17, Komission tiedonanto 21.11.2018, s. 43). Mikäli mahdollisia vaikutuksia selvittäessä havaitaan, että lieventävät toimenpiteet ovat välttämättömiä merkittävän heikentymisen estämiseksi, tulee hankkeesta vastaavan tehdä luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukainen Natura-arviointi.

Yhteysviranomainen pyytää huomioimaan Metsähallituksen Lapin Luontopalvelujen lausunnon Natura-arvioinnista. Metsähallitus muun muassa huomauttaa, että suojelualueiden luontotyyppi-inventointia ei ole tehty alueelle kohdistuvien hankkeiden Natura-arviointeja ajatellen, eikä ole itsestään selvää, että biotooppikuvioaineiston tarkkuus riittää kaikilta osin hankkeen vaikutusten luotettavaan arviointiin. Metsähallitus katsoo, että suojelun perusteena olevien kasvilajien osalta Natura-arviointi ei voi perustua vain olemassa oleviin havaintoihin vaan tarvitaan myös maastokartoituksia. Metsähallitus kehottaa huomioimaan myös linnuille tärkeät elinympäristöt, jotka ovat välittömässä yhteydessä Natura-alueeseen ja katsoo, että erityistä huomiota Natura-arvioinnissa tulee kiinnittää hankkeiden yhteisvaikutuksiin.

Yhteysviranomainen muistuttaa, että myös Natura-arviointi perustuu selkeään ja yksilöityyn hankkeen kuvaukseen. Asianmukaisen arvioinnin lähtökohtana tulee olla ajantasaiset ja tarkat laji- ja luontotyyppitiedot.

2.10.2023

Arviointia ei voida pitää asianmukaisena ilman ajantasaisiin tietoihin perustuvaa alueen nykytilan selvitystä. Arvioinnissa on tuotava selkeästi esille kaikki Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset ja niitä tulee havainnollistaa kuvin ja kartoin.

Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, miten Natura-arviointi on tarkoitus sovittaa yhteen YVA-menettelyn kanssa. Luonnonsuojelulain 35 §:n 4 mom. mukaan, jos hankkeeseen sovelletaan YVA-lain 3 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, Natura-arviointi tehdään tapauskohtaisesti YVA-menettelyn yhteydessä. Yhteysviranomaisen on tällöin sisällytettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja luonnonsuojelualueen haltijan lausunnot perusteltuun päätelmään. Menettelyjen mahdollisen yhteensovittamisen osalta tulee huomioida, että se voi vaikuttaa myös YVA-menettelyn aikatauluun.

Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu

Arviointiohjelmassa on tunnistettu, että hankealueella on valtion maita, joten hankkeella on poronhoitolain (PHL, 848/1990) 53 §:n mukainen neuvotteluvollisuus. Hankkeesta järjestettiin poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu 23.5.2023. Neuvottelu toteutettiin Vitsakankaan tuulivoimahankkeen poronhoitolain mukaisen neuvottelun yhteydessä ja siihen osallistuivat Narkauksen paliskunta, Isosydämaan paliskunta, Paliskuntain yhdistys, Metsähallitus, yhteysviranomainen, Myrsky Energia Oy, Sitowise Oy ja WSP Finland Oy. Yhteysviranomainen toteaa, että neuvottelusta ei ole toimitettu neuvottelumuistiota.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan neuvottelujen ja yhteistyön aloitus jo YVA-ohjelman laadinnan aikana on hyvä menettelytapa. Neuvotteluita ja muuta yhteistyötä paliskuntien kanssa tulee järjestää riittävästi suunnittelun edetessä. Neuvottelujen oikea-aikaisuus on tärkeää, joten niiden aikataulu on hyvä suunnitella etukäteen.

Hankkeen hyväksyttävyyden kannalta yhteiset neuvottelut voivat olla merkittäviä. Yhteysviranomainen kannustaa hankkeesta vastaavaa PHL 53

§:n mukaisten ja kaltaisten neuvottelujen lisäksi myös muuhun yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen paliskuntien kanssa. Yhteistyö paliskuntien kanssa on olennaista hankkeesta aiheutuvien vaikutusten arvioinnissa ja yhteisvaikutusten laadukkaan arvioinnin varmistamisessa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa on pääsääntöisesti tunnistettu hanketta koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT). YVA-selostuksessa tavoitteet tulee kuitenkin tunnistaa nimenomaan kyseessä olevaan hankkeeseen ja esittää, miten hankkeella edistetään valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Yhteysviranomaisen tarkoittaa, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät ole suunnittelua, vaan tavoitteita.

Terveellistä ja turvallista elinympäristöä koskevien tavoitteiden osalta on tunnistettu melusta aiheutuvien ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäiseminen. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tämä toteutuu hankkeessa lähinnä jättämällä riittävät suojaetäisyydet asutukseen. Sen sijaan tärinän, huonon ilmanlaadun tai tulvariskien hallintaan hankkeella ei ole paljoa yhtymäkohtia. Mikäli hankkeesta vastaava näkee yhtymäkohtia edellä mainittuihin, tulisi niitä käsitellä YVA-selostuksessa.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan maanpuolustuksen tarpeet ja niiden riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet liittyvät tähän hankkeeseen. Myös haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätettävästä riittävän suuresta etäisyydestä tai riskien muulla tavoin hallitsemisesta liittyy olennaisesti tähän hankkeeseen.

Elinvoimaista luonto- ja kulttuuriympäristöä sekä luonnonvaroja koskevat tavoitteet ovat hankkeen kannalta tärkeitä ja ne on pääosin tunnistettu. Tavoitteet sisältävät valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja

2.10.2023

luonnonperinnön arvojen turvaamisen, luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen, virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä huolehtimisen, luonnonvarojen kestävä hyödyntämisen, sekä maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien alueiden säilymisen. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-selostuksessa tulee kuvata, miten tuulivoimaloiden ja voimajohdon rakentaminen sekä alueiden käyttäminen edistävät näitä tavoitteita. Sen sijaan hankkeella tuskin on yhtymäkohtia YVA-ohjelmassa todettuun biotalouden edistämiseen.

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista hankkeessa on tunnistettu uusiutumiskykyisen energiahuollon sisältämiä tavoitteita. Suomen ilmasto- ja energiapolitiikan mukaisesti uusiutuvan energian osuutta nostetaan, minkä vuoksi varaudutaan mm. tuulivoimapotentiaalin laajamittaiseen hyödyntämiseen. Tuulivoimatuotannon lisääminen edellyttää tuulivoimarakentamisen sovittamista ympäröivään maankäyttöön ja haitallisten vaikutusten asianmukaista huomioon ottamista. Tavoitteiden mukaisesti tuulivoimalat tulisi sijoittaa ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin ja voimajohtolinjauksissa tulee hyödyntää ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä. Yhteysviranomaisen toteaa, että voimajohdon sijoittuminen olemassa olevaan johtokäytävään Natura 2000 -alueelle ja tulevalle luonnonsuojelualueelle aiheuttaa haasteen suunnittelussa tämän tavoitteen ja suojelutavoitteiden välille. YVA-ohjelmassa mainittuihin kaasuputkien linjauksiin liittyvät tavoitteet eivät liity tähän hankkeeseen.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että Valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista kirjattujen tavoitteiden taustaan ja tarpeeseen on hyvä tutustua. MRL 24.2 §:n mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Pitkämaan tuulivoimahanke ei sisälly Länsi-Lapin maakuntakaavassa tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuviin alueisiin

2.10.2023

eikä tuulivoimaloiden alueisiin, joten myös tämän vuoksi YVA-selostuksessa on perusteltua esittää, miten hanke edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edistämistä.

Hankkeen toteuttamisen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Hankkeen edellyttämiä suunnitelmia ja lupia sekä niihin rinnastettavia päätöksiä on tunnistettu YVA-ohjelmassa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että vaikka lupia ja suunnitelmia käsittelevän luvun taulukoissa on tunnistettu melko kattavasti luvat ja lupaviranomaiset sekä voimassa olevat säädökset, lupatarkastelun tekstiosassa esitetään useita virheellisiä tietoja. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee esittää täydennetyt ja korjatut tiedot suunnitelmista, luvista ja niihin rinnastettavista päätöksistä. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-selostuksen lupatarkastelussa tulee käsitellä niitä lupia ja suunnitelmia, joita Pitkämaan tuulivoimahankkeen toteuttaminen edellyttää. Pelkästään yleisesti tuulivoimahankkeiden lupien esittely ei ole riittävää.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että lupatarkastelun maankäyttöoikeudet ja -sopimukset kappaleessa viitataan kumottuun sähkömarkkinalakiin (386/1995) ja voimassa oleva säädös on sähkömarkkinalaki (588/2013). Voimajohtojen osalta YVA-ohjelmassa on tunnistettu kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) mukaiset voimajohtoreitin käyttöoikeuden hankinnan mahdollistavat lunastus- ja tutkimusluvut sekä niiden lupaviranomaiset. Yhteysviranomaisen kuitenkin tarkentaa, että valtioneuvoston sijaan voimajohtoalueen lunastuslupaa koskevan hakemuksen voi hyväksyä Maanmittauslaitos silloin, kun voimansiirtolinjaa koskevan lunastusluvan antamista ei vastusteta tai kysymys on yleisen ja yksityisen edun kannalta vähemmän tärkeästä lunastuksesta. Jos oikeutta voimajohtoon sijoittamiseen ei perusteta lunastuslain mukaisessa lunastusmenettelyssä ja voimajohto rakennetaan

2.10.2023

muualle kuin kaavassa tätä varten varatulle alueelle, tulee voimajohdon reitille saada sähkömarkkinalain 17 §:n mukaan kunnan suostumus.

Arviointiohjelman lupatarkastelun mukaan, mikäli sähkönsiirron turvaamiseksi on tarpeellista rakentaa vähintään 110 kilovoltin voimajohto, rakentamiseen on pyydettävä Energiavirastolta sähkömarkkinalain 14 §:n mukainen hankelupa suurjännitejohdon rakentamiseen.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että kaikissa hankkeen sähkönsiirron vaihtoehtoissa tarkastellaan yli 110 kV:n voimajohtoa, joten hankkeen toteuttaminen edellyttää hankelupaa.

Väylävirasto muistuttaa lausunnossaan, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet"-ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksen lupatarkastelussa on hyvä tunnistaa ohjeiden ajantasaiset versiot.

Tuulivoimaloiden erikoiskuljetusten ja liittymälupien osalta on tunnistettu luvan tarve. YVA-ohjelmassa on virheellisesti esitetty, että liittymäluvan sekä luvat kaapeleiden ja johtojen sijoittamiseen tiealueelle myöntäisi Lapin ELY-keskus. Yhteysviranomaisen toteaa, että Pirkanmaan ELY-keskus käsittelee mm. liittymäluvat, luvat maantien suoja-alueelle rakentamiseen sekä luvat kaapeleiden, johtojen ja putkien sijoittamiseen tiealueelle. Pirkanmaan ELY-keskus käsittelee myös mahdollisesti tarvittavat työluvut tiealueella työskentelyyn, jota ei ole lupataulukossa mainittu. Lupien hakemiseen Pirkanmaan ELY-keskuksesta tulee varata riittävästi aikaa.

2.10.2023

YVA-ohjelmassa on tunnistettu, että hankealue sijoittuu lentoliikenteen korkeusrajoitusalueelle ja jokaiselle tuulivoimalalle vaaditaan ennen voimalan rakentamista lentoestelausunto tai Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin myöntämä lentoestelupa. Lentoestelausunnon antajana toimiva Fintraffic Oy on kuitenkin tunnistettu vain arviointiohjelman liikennevaikutusten arviointia käsittelevässä luvussa. Traficom pyytää lausunnossaan huomioimaan, että lentoestelupäätös voi olla myös rajoittava, joten lupakäsittelyyn on syytä ryhtyä suunnittelun alkuvaiheessa.

YVA-ohjelmassa on tunnistettu, että tuulivoimaloiden ja huoltoteiden rakentamiseen tarvittavaan maa-ainesten ottoon tarvitaan maa-aineslupa. Yhteysviranomainen tarkentaa, että Tervolan kunnan alueella maa-ainesluvut käsittelee Tervolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva Rovaniemen ympäristölautakunta.

YVA-ohjelmassa on tunnistettu asianmukaisesti tilanteet, joissa hanke edellyttää ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) mukaista ympäristölupaa tai vesilain (587/2011) mukaista vesitalouslupaa sekä vastaavat viranomaistahot. Yhteysviranomainen katsoo, että lupatarkastelua on kuitenkin syytä tarkentaa vesilain 2 luvun 11 §:n nojalla suojeltujen vesiluontotyyppien osalta. Kyseisten vesiluontotyyppien luonnontilan vaarantaminen ei edellytä vesitalouslupaa, vaan lähteen luonnontilan vaarantamisesta tulee hakea poikkeamista Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta. Lupaviranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen vaarantamiskiellosta, mikäli vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Yhteysviranomainen korostaa, että poikkeamista lähteen luonnontilan vaarantamiskiellosta voidaan edellyttää, vaikka hanke itsessään ei vaatisikaan vesilain 3 luvun 2 §:n perusteella vesitalouslupaa.

Yhteysviranomainen tuo esille, että tuulivoimalan toiminnasta mahdollisesti aiheutuviin haitallisiin melu- tai välkevaikutuksiin voidaan tarvittaessa puuttua myös ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi annettavalla yksittäisellä määräyksellä (YSL 180 §). Yhteysviranomainen korostaa, että

2.10.2023

tuulivoimahankkeet tulee lähtökohtaisesti suunnitella siten, ettei ympäristölupaa tai vesilain mukaisia lupia tarvita.

Yhteysviranomainen tarkentaa, että Tervolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille kuuluvia tehtäviä hoitaa tällä hetkellä Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta. Vesilain mukaiset lupahakemukset käsittelee ja ratkaisee Pohjois-Suomen aluehallintovirasto toisin kuin lupatarkastelun tekstiosuudessa mainitaan.

Tuulivoimaloiden perustusten purkamisesta ei ole Suomessa erityislainsäädäntöä. Yhteysviranomainen toteaa, että ympäristöministeriö on tekemässä selvitystä tuulivoimalan perustusten purkamiseen liittyvistä lainsäädännön muutostarpeista. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiselostuksessa on tarpeen avata eri vastuutahot (hankkeesta vastaava, maanomistaja, kunta) toiminnan päättyessä tämänhetkisen lainsäädännön näkökulmasta.

Arviointiohjelman lupatarkastelun mukaan hankkeen toteuttamiseksi mahdollisesti tarvitaan Natura-arviointi. Kuitenkin Natura-alueita käsittelevässä kappaleessa on todettu Natura-arvioinnin tarve Suuripään alueen sekä mahdollisesti Kuivasjärven alueen osalta.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että Natura-arviointi ei ole lupamenettely, vaan arviointimenettely.

Arviointiohjelman lupatarkastelussa on esitetty luonnonsuojelulain mukainen poikkeamislupa mahdollisesti tarvittavana lupana.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hanke tulee lähtökohtaisesti suunnitella niin, ettei poikkeuslupia tarvittaisi. Luonnonsuojelulain mukaisten poikkeamislupien lupaviranomainen olisi hyvä tunnistaa myös lupatarkastelun tekstiosuudessa.

Arviointiohjelmassa on viitattu maantielain (2005/503) 37 ja 47 §:iin. Yhteysviranomainen toteaa, että maantielakia vastaa nykyisin Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (2005/503).

2.10.2023

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että YVA-ohjelman lupatarkastelussa on esitetty virheellisesti hankkeen mahdollisesti edellyttämänä lupana "muinaismuistolain poikkeamislupa". Yhteysviranomaisen toteaa, että kyseessä on muinaismuistolain (259/1963) mukainen kajoamislupa, jonka lupaviranomaisen on Museovirasto, ei ELY-keskus.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Yleistä

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että vasta hankealueen ympäristön nykytilan selvittämisen jälkeen voidaan verrata hankkeen aiheuttamia muutoksia nykytilaan ja arvioida vaikutustyypeittäin vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä. Tässä lausunnossa sekä muissa arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa tunnistetut puutteet nykytilan kuvauksessa tulee korjata YVA-selostukseen.

Maankäyttö ja yhdyskuntarakenne

YVA-ohjelmassa on kuvattu hankealueen kaavoitustilanne ja tunnistettu hankealueella voimassa oleva Länsi-Lapin maakuntakaava. Hankealue ei sijoitu Länsi-Lapin maakuntakaavan mukaiselle tuulivoimaloiden alueelle eikä tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvalla alueella. Hankealue sijoittuu suurimmaksi osaksi maakuntakaavan mukaiselle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M) lukuun ottamatta pientä vesialuetta (W) alueen luoteisosassa. YVA-ohjelmassa on tunnistettu myös tuotantoalueen läheisyydessä sijaitsevat hankkeen kannalta huomioitavat kaavamerkinnät. Hankealueella ei ole voimassa olevia yleiskaavoja tai asemakaavoja. YVA-ohjelmassa on tunnistettu ja kuvattu hankealueen läheisyydessä ja etäämpänä olevat kaava-alueet.

Hankealueelle ollaan laatimassa tuulivoimayleiskaavaa.

Yhteysviranomaisen toteaa, että yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa on otettava huomioon maakuntakaava (MRL 32 ja 39 §).

2.10.2023

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että hankkeesta aiheutuvat mahdolliset ristiriidat nykyisen ja suunnitellun maankäytön kesken tulee kuvata YVA-selostuksessa. Yhteysviranomaisen yhtyy Lapin liiton lausunnossa todettuun näkemykseen siitä, että tuulivoimahankkeen vaikutukset tulee arvioida suhteessa maakuntakaavan ratkaisuihin. Paliskuntain yhdistys on puolestaan korostanut maakuntakaavamääräysten mukaista poronhoidon huomioon ottamista suunnittelussa ja sen toimintaedellytysten turvaamista. Yhteysviranomaisen muistuttaa, ettei kunta voi hyväksyä maakuntakaavan vastaista yleiskaavaa ja kehottaa ottamaan tämän huomioon suunnittelussa, johon myös YVA-menettely kuuluu.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankealueen läheiset kylät ja asutus tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa. Myös Lapin liiton tuulivoimaselvitystä 2022 voidaan soveltuvin osin hyödyntää arvioinnissa.

Luonnonvarojen hyödyntäminen

Arviointiohjelman mukaan hankkeen aiheuttamat vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen muodostuvat lähinnä hankealueen metsäalueiden pinta-alojen ja luonteen muutoksista, jonka lisäksi tuulivoimahankkeen infrastruktuurin rakentaminen edellyttää raaka-aineiden (mm. maa-ainekset) hankintaa.

Arviointiohjelman mukaan maa-ainesten osalta hankkeen vaikutukset arvioidaan mahdollisiin lähialueiden maa-ainesten ottoalueisiin ja maa-ainesten ottoon varattuihin alueisiin. Yhteysviranomaisen toteaa, että teiden ja voimaloiden perustusten rakentaminen vaatii paljon kivi- ja maa-ainesta. Arviointiselostuksessa tulee esittää arvio tarvittavien ainesten määrästä ja laadusta eri vaihtoehdoissa. Lisäksi tulee arvioida tarvittavien ainesten saatavuus, koska vain näin voidaan arvioida mihin vaikutukset kohdistuvat. Lisäksi on otettava huomioon maa-ainesten kuljetusten liikennevaikutus.

YVA-ohjelman mukaan maa-aineksia tarvitaan hankkeen infrastruktuurin, kuten tieverkoston ja voimaloiden asennuskenttien rakentamiseen.

2.10.2023

Asennuskenttien rakentamiseen tarvitaan YVA-ohjelmassa esitettyjen tietojen mukaan hyvissä maaperäolosuhteissa kiviaineksia keskimäärin noin 6 000–8 000 irtto-m³ voimalaa kohti. Mikäli voimaloita rakennetaan 11, olisi tarvittavien kiviainesten määrä noin 66 000–88 000 irtto-m³.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan määrä on todennäköisesti suurempikin, sillä maaperäolosuhteet eivät kaikkialla hankealueella ole yhtä hyvät, eikä esimerkiksi tieverkoston rakentamiseen tarvittavasta maa-ainesmäärästä ole esitetty arvioita. YVA-ohjelman mukaan rakentamisessa tarvittavat maa-ainekset hankitaan mahdollisuuksien mukaan tuotantoalueen sisäpuolelta, mutta aineksia voidaan joutua tuomaan hankealueelle myös muualta.

Vaikutusten arvioinnissa ei YVA-ohjelman mukaan ole kuitenkaan suoranaisesti tarkoitus ottaa kantaa siihen, mistä maa-ainekset hankealueelle tuodaan, koska hankkeen toteutuessa maarakentamisesta vastaava urakoitsija valitsee sopivat maa-ainesten ottoapaikat.

Yhteysviranomainen katsoo, että mikäli aineksia on tarkoitus ottaa hankealueen sisäpuolelta, tulee YVA-selostusta varten selvittää, onko hankealueelta ylipäättään saatavissa riittävästi ja ominaisuuksiltaan rakentamiseen sopivia maa-aineksia. Alustavat ottoapaikat ja ottamisesta aiheutuvat vaikutukset tulee tunnistaa ja esittää arviointiselostuksessa. Mikäli aineksia taas on tarpeen tuoda hankealueen ulkopuolelta, tulisi tässäkin tapauksessa esittää vähintään yleisellä tasolla arvio ainesten saatavuudesta, sillä hankkeen toteuttaminen vaatii huomattavan määrän maa-aineksia, ja ainesten saatavuuteen taas vaikuttavat muut hankkeet, joiden rakentamistoimenpiteissä tarvitaan paljon maa-aineksia.

Yhteysviranomainen katsoo, että pelkästään Tervolan kunnan alueella on vireillä useita tuulivoimahankkeita ja maa-ainesten tarve tulee ottaa huomioon hankkeen yhteisvaikutuksia arvioitaessa.

2.10.2023

Ilmastovaikutukset

YVA-ohjelmassa on pääasiassa esitetty kattava suunnitelma ilmastovaikutusten arvioimiseen. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan mikäli vaikutuksia ilmanlaatuun arvioidaan, olisi niiden käsittely ilmastovaikutuksista erillisinä selkeämpää, sillä ilmastovaikutukset ovat laaja-alaisia ja ilmanlaatu paikallista.

Ilmastovaikutusten arviointi koostuu ilmastomuutoksen hillinnästä ja ilmastomuutoksen vaikutuksista hankkeeseen. Hillintään liittyy kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi myös maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet, ja tuulivoimahankkeissa suurimmat ilmastovaikutukset syntyvät maankäytönmuutosten ilmastovaikutuksista.

Arviointiohjelmassa on esitetty rakentamista (tuulivoimalat, voimajohdot, sähköasema, tiet), jotka vaikuttavat alueen maankäyttöön. Hankealue on pääosin metsämaata eli hankkeen myötä alueen metsämaan hiilinielu ja -varasto pienenee. Arviointiselostuksessa tulee eritellä, kuinka paljon eri toiminnot vaativat metsäalaa ja kuinka suuri maankäytön muutos alueella tapahtuu hankkeen myötä.

Ilmastomuutoksen vaikutukset mm. äärimmäisten sääilmiöiden lisääntymisen ja sadannan muutosten myötä aiheuttavat uudenlaisia vaikutuksia. YVA-ohjelmassa on tunnistettu, että lisääntyvät metsäpalot, myrskyt ja muutokset tuulisuudessa voivat vaikuttaa Pitkämaan tuulivoimahankkeeseen. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on hyvä, että arvioinnissa huomioidaan myös ilmastomuutoksen vaikutuksia tuulivoimahankkeeseen.

Yhteysviranomaisen korostaa, että arviointimenetelmä ja käytetyt parametrit tulee kuvata selkeästi YVA-selostuksessa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että YVA-ohjelman ilmastovaikutuksia käsittelevässä luvussa on viitattu lähteisiin (Koffi ym. 2017, Schlömer ym. 2014), joita ei löydy lähdeluettelosta sekä viitataan kumottuun ilmastolakiin (609/2015) ja sen tavoitteisiin.

2.10.2023

Melu- sekä varjostus- ja välkevaikutukset

Arviointiohjelman mukaan toiminnan aikaisia meluvaikutuksia arvioidaan Ympäristöministeriön ohjeen 2/2014 mukaisten melumallinnusten avulla. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa esitetyt menetelmät tuulivoimahankkeen meluvaikutusten arviointiin ovat asianmukaiset ja riittävät. Yhteysviranomaisen tarkentaa, että myös mallinnustietojen raportointi (mm. raportointitaulukot) tulee tehdä tämän ohjeen mukaisesti. Tuulivoimaloiden varjostus- ja välkevaikutusten arviointimenetelmät ovat yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan asianmukaiset ja riittävät.

Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiohjelmassa on tuotu esiin hankkeen (tuulivoimalat ja voimajohto) vaikutuspiirissä olevat valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) ja maakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset kohteet sekä tunnistettu hankkeen aiheuttamia vaikutuksia eri etäisyysvyöhykkeiden mukaisesti edellä mainittuihin kohteisiin. Tornionlaakson museon lausunnon mukaisesti hankkeen vaikutusalueella sijaitseva maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Saavanojan niityt ja niittytuvat Keminmaalla puuttuu arviointiohjelman Maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt -listalta.

Arvioinnissa on syytä huomioida sekä maakuntakaavan että yleiskaavojen rakennettua kulttuuriympäristöä koskevat kaavamerkinnät ja määräykset. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan myös tiedossa olevat paikallisesti merkittävät arvoalueet ja kohteet tulee selvittää ja sisällyttää arviointiin. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen suunnittelussa on kiinnitettävä myös huomiota keinoihin, joilla haitallisia vaikutuksia valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja maakunnallisesti merkittävään kulttuurihistorialliseen kohteeseen voidaan vähentää tai lieventää.

2.10.2023

Vaikutukset maisemaan

Yhteysviranomaisen yhtyy Tornionlaakson museon käsitykseen siitä, että arviointiohjelmassa esitetty maisemavaikutusten arvioinnin aiottu toteutustapa vaikuttaa pääosin asianmukaiselta. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeella voi olla merkittäviä maisemavaikutuksia. Tuulivoimalat ja voimajohto ovat kauas näkyviä elementtejä, jotka muuttavat maisemakuvaa. Tuulivoimalat ovat uusina rakenteina silmään pistäviä muuttaessaan luonnonmaiseman rakennetuksi ympäristöksi.

Arviointiohjelman mukaan maisemavaikutusten arviointityön tukena käytetään useita ympäristöministeriön julkaisuja ja ohjeita.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että kyseiset oppaat on laadittu suunniteltuja tuulivoimaloita matalammille voimalatyypeille, joka tulee ottaa huomioon ohjeiden soveltamisessa.

Tervolan kunta on edellyttänyt lausunnossaan, että erityisesti tulee arvioida tuulivoimaloiden vaikutus alueen lähi- ja kaukomaisemaan eri vuodenaikoina ja valaistusolosuhteissa sekä tuulivoiman maisemavaikutusta voisi esittää viistokuvana. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan havainnekuvia olisi hyvä laatia erityyppisistä kohteista, eri vuodenaikoina ja vuorokaudenaikoina, sekä eri etäisyyksiltä riittävästi.

Tornionlaakson museo on lausunnossaan nostanut esiin useita maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, jotka sijaitsevat alle 20 km päässä hankealueesta ja jotka tulee huomioida arviointimenettelyssä. Maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden osalta tulee lähteenä käyttää myös Lapin merkittävien maisema-alueiden inventointia. Lisäksi museo toteaa, että Lapin perinnemaisemien eli perinnebiotooppien inventointien päivitys on käynnissä ja tilanne on syytä tarkistaa YVA-selostusta laadittaessa.

YVA-ohjelmassa on tunnistettu, että maisemavaikutuksia aiheutuu maisemarakenteen ja maisemakuvan sekä maiseman luonteen ja laadun

2.10.2023

muutoksista. Metsänhakkuut ja avosualueet vaikuttavat tuulivoimaloiden näkyvyyteen, mikä tulee ottaa huomioon maisemavaikutusten arvioinnissa ja valokuvasovitteiden laatimisessa. Sulkeutuneen metsän näkymiä estävä vaikutus ei tuulivoimalahankkeen elinkaaren aikana ole pysyvä alueella, jossa osa metsistä on talousmetsiä.

Arviointiohjelman mukaan lentoestevalojen aiheuttamaa maisemakuvan muutosta arvioidaan osana maisemavaikutusten arviointia.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-selostuksessa on hyvä käsitellä myös keinoja lentoestevalojen aiheuttaman maisemavaikutuksen lieventämiseen.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että maiseman osalta arvioidaan kattavasti myös yhteisvaikutukset eri hankkeiden kanssa.

Maisemavaikutusten arvioinnin tärkeys ja yhteisvaikutusten arviointi korostui annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä.

Muinaisjäännökset

Yhteysviranomaisen katsoo, että arkeologisen inventoinnin tarve on tunnistettu. Tuulivoimala-alueella on tehty arkeologiset inventoinnit vuosina 2021 ja 2022. Voimajohtoreiteillä on tarkoitus inventoida vuonna 2023.

Tornionlaakson museo toteaa, että se ei voi arvioida vaikutuksia muinaisjäännöksiin kokonaisuudessaan, koska inventointien 2022 ja 2023 tuloksia raportteineen ei ole toimitettu vielä museolle, eikä näin ollen lisätty muinaisjäännösrekisteriin. Arviointiohjelmassa arkeologista kulttuuriperintöä kuvaillaan tunnettujen muinaisjäännöskohteiden osalta perustuen muinaisjäännösrekisterissä olevaan tietoon, josta kuitenkin puuttuu viimeisten inventointien tiedot. Vaikutusten arvioinnin pohjana tulee olla viimeisin tieto muinaisjäännöksistä.

2.10.2023

Maa- ja kallioperä

Arvokkaat geologiset muodostumat

Yhteysviranomainen toteaa, että suunniteltu tuulivoimapuisto rajoittuu etelän suunnassa Palokivalon valtakunnallisesti arvokkaaseen tuuli- ja rantakerrostumaan (TUU-13-128) ja Palokivalon valtakunnallisesti arvokkaaseen kallioalueeseen (KAO120016). Lisäksi sähkönsiirron vaihtoehto SVEA2 kulkee Metsä-Kyrönaho-Näljymaan valtakunnallisesti arvokkaan moreenimuodostuman alueella (MOR-Y13-043).

Yhteysviranomainen toteaa, että YVA-ohjelmassa on tunnistettu tuulivoimapuiston eteläpuolelle sijoittuva Palokivalon valtakunnallisesti arvokas tuuli- ja rantakerrostuma sekä samalle alueelle sijoittuva valtakunnallisesti arvokas kallioalue. Sen sijaan Metsä-Kyrönaho-Näljymaan valtakunnallisesti arvokasta moreenimuodostumaa ei ole tunnistettu. Nykytilatieto tulee päivittää YVA-selostukseen ja ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa.

Yhteysviranomainen kiinnittää huomiota siihen, että YVA-ohjelmassa ei ole esitetty suunnitelmaa siitä, miten valtakunnallisesti arvokkaisiin geologisiin muodostumiin kohdistuvia vaikutuksia on tarkoitus arvioida.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan voimaloita tai voimajohtoreittiä ei lähtökohtaisesti tulisi sijoittaa valtakunnallisesti arvokkaille geologisille kohteille, sillä vaikutuksia kohdistuu sekä muodostumien geologisiin että maisemallisiin arvoihin. Yhteysviranomainen katsoo siten, että YVA-selostuksessa valtakunnallisesti arvokkaisiin geologisiin muodostumiin kohdistuvat vaikutukset on arvioitava sekä tuulivoimapuiston että suunnitellun sähkönsiirtoreitin osalta. Vaikutusten arviointi on tehtävä, vaikka sähkönsiirtoreitti sijoittuisikin Metsä-Kyrönaho-Näljymaan alueella olemassa olevaan johtokäytävään. Yhteysviranomainen katsoo, että valtakunnallisesti arvokkaat geologiset muodostumat tulee ottaa huomioon myös vaihtoehtotarkastelussa sekä esittää toimenpiteet, joilla vaikutuksia voidaan lieventää. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan keskeisin

2.10.2023

lieventämistoimenpide on voimala- ja pylvässijoittelun huolellinen suunnittelu.

Happamat sulfaattimaat

YVA-ohjelmassa on tunnistettu, että hankealueella voi esiintyä happamia sulfaattimaita. YVA-ohjelman mukaan happamien sulfaattimaiden esiintymistä tuulivoima-alueella ja sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen alueella selvitetään pääasiassa olemassa olevien aineistojen pohjalta. Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) happamien sulfaattimaiden esiintymispotentiaalia kuvaavan paikkatietoaineiston mukaan sekä hankealueella että sähkönsiirtoreitin varrella on alueita, joilla happamien sulfaattimaiden esiintymispotentiaali on kohtalainen tai suuri. Varsinaista tutkimustietoa alueelta on kuitenkin niukasti, eikä happamien sulfaattimaiden tarkkoja rajoja alueella tunneta. Arvioinnissa tulee tarkastella, aiheutuuko happamista sulfaattimaista vaikutuksia vesistöihin. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeessa tulee laatia toimintamallit sellaisia tilanteita varten, joissa rakentamistoimenpiteiden yhteydessä tavataan happamia sulfaattimaita. Yhteysviranomainen korostaa, että happamien sulfaattimaiden esiintymiseen tulee varautua myös voimajohdon vaihtoehtojen osalta.

Pohjavedet

Luokitellut pohjavesialueet

Yhteysviranomainen toteaa, että tuulivoimapuiston hankealueelle ei sijoitu luokiteltuja pohjavesialueita, mutta suunniteltu voimajohdon reitti SVEB kulkee Sarkakankaan (1275117) muun vedenhankintaan soveltuvan (2-luokka) pohjavesialueen poikki. Sarkakankaan pohjavesialue sijoittuu Koivukylästä tulevaan matalaan ja loivaan harjuksoon, jonka aines on soraista hiekkaa. Muodostuma on levinnyt pohjoisosastaan deltamaisesti ja siinä on suppakuoppia. Harjun pinnassa on paikoin ohut hiekkamoreenikerros. Alueen pohjoisosassa pohjaveden arvioitu päävirtaussuunta on luoteeseen, ja eteläosassa lounaaseen ja etelään.

2.10.2023

Pohjavesialueella muodostuu laskennallisesti arvioiden pohjavettä noin 300 m³/d.

Yhteysviranomainen toteaa, että YVA-ohjelmassa ei ole tunnistettu sähkönsiirron vaihtoehdon SVEB:n sijoittumista Sarkakankaan 2-luokan pohjavesialueelle, sillä YVA-ohjelman mukaan sähkönsiirtoreitti kulkee ”ei-luokitellun” pohjavesialueen ylitse. Yhteysviranomaiselle jää epäselväksi, mistä tieto ”ei-luokitellusta” pohjavesialueesta on peräisin, mutta toteaa, että Sarkakankaan pohjavesialue on luokiteltu lainsäädännön (laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä, 1299/2004, luku 2a) mukaisesti 2-luokkaan jo vuonna 2017. Yhteysviranomainen pyytää hankkeesta vastaavaa hyödyntämään YVA-menettelyssä ympäristöhallinnon ylläpitämää, ajantasaista pohjavesialuetietojärjestelmää.

Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-ohjelmassa on pääosin tunnistettu hankkeen keskeisimmät pohjaveteen kohdistuvat vaikutukset, jotka liittyvät hankkeen rakentamistoimenpiteisiin ja etenkin niiden yhteydessä tehtäviin kaivutoimenpiteisiin. Yhteysviranomainen pyytää kuitenkin hankkeesta vastaavaa kiinnittämään vaikutusten arvioinnissa huomiota myös voimajohdon rakentamisesta aiheutuviin vaikutuksiin Sarkakankaan pohjavesialueella. Yhteysviranomainen katsoo, että pohjavesialueella pohjavedenpinta varsinkin muodostuman reunaosissa on yleensä lähempänä maanpintaa, jolloin on olemassa vaara, että kaivutöiden yhteydessä vettä johtavat kerrokset kaivetaan auki. Tällöin saattaa aiheutua pohjavesiesiintymän antoisuutta alentavaa pohjaveden purkautumista tai pohjaveden laadun heikkenemistä. Yhteysviranomainen katsoo, että pohjavedenpinnan tason tunteminen on tärkeää, jotta edellä mainitut vesilain vastaiset vaikutukset voidaan välttää.

Yhteysviranomainen korostaa lisäksi, että vaikutustenarvioinnissa on tärkeää avata ja perustella, miten arvioon on päädytty, myös siinä tilanteessa, että arvioinnin johtopäätösten mukaan pohjavesialueeseen ei kohdistuisi merkittäviä vaikutuksia.

2.10.2023

Yhteysviranomainen katsoo, että pohjavesiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitaessa tulee myös tunnistaa toimenpiteet (esimeriksi voimajohdon pylvässijoittelu), joilla pohjaveteen kohdistuvia vaikutuksia voidaan välttää tai vähentää.

Luonnontilaiset lähteet

Yhteysviranomainen toteaa, että YVA-ohjelmassa on tunnistettu lähteiden olevan vesilain nojalla suojeltuja (VL 2 luku 11 §), mutta katsoo, että YVA-ohjelmasta ei kuitenkaan käy riittävän selkeästi ilmi, millaisin menetelmin lähteiden esiintymistä hankealueella on tarkoitus selvittää. YVA-ohjelman mukaan alueella on tehty luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitysten maastokäynnit 6.9.2021 ja 5.8.2022, mutta kappaleesta 20.3.2 ei käy ilmi, ovatko lähteet sisältyneet niihin. Yhteysviranomainen katsoo, että kaksi maastopäivää on lyhyt aika koko hankealueen inventoinneille, ja korostaa maastoinventointien tärkeyttä, sillä olemassa olevat aineistot (esimerkiksi peruskartta) ovat riittämättömiä lähteiden inventointiin. Lapin alueella on runsaasti luonnontilaisia lähteitä, lähteikköjä, lähdepuroja ja tihkupintoja, joita ei ole merkitty olemassa oleviin aineistoihin. Yhteysviranomainen katsoo, että inventoinneissa tulee myös tunnistaa luonnontilaiset purot. Erityistä huomiota maastoinventoinneissa tulee kiinnittää niihin kohtiin, joihin suunnitellaan rakentamistoimenpiteitä, kuten voimalapaikkojen ja tiestön rakentaminen sekä maakaapelointien toteuttaminen.

Yhteysviranomainen muistuttaa, että maastoinventoinnit tulee suorittaa myös kaikkien sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen osalta.

Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutusten arvioinnissa lähtökohtana tulee olla hankkeen rakentamistoimenpiteiden kuivatusvaikutukset ja niiden aiheuttamat vaikutukset lähteiden, lähdepurojen ja tihkupintojen vesitalouteen sekä lajistoon. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee tunnistaa, milloin toimenpiteet ovat luonteeltaan sellaisia, että poikkeamista lähteen vaarantamiskiellosta (VL 2 luku 11 §) on tarpeen hakea. Yhteysviranomainen toteaa, että tarkemmassa suunnittelussa

2.10.2023

lähteisiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan parhaiten vähentää voimalapaikkojen suunnitteluun liittyvien ratkaisujen ja lähteisiin jätettävän suojaetäisyyden avulla. Sähkönsiirron osalta lähteisiin kohdistuvia vaikutuksia taas voidaan vähentää huolellisella pylvässijoittelun suunnittelulla.

Vesitalous

Arviointiohjelmassa on asianmukaisesti tuotu esiin hankkeen ja siihen kuuluvien vaihtoehtoisten sähkönsiirtoreittien vaikutuspiirissä olevat vesistöt. Arviointiohjelmassa vesiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan aiheutuvan lähinnä rakentamisvaiheen maansiirtotöistä.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vesitalousvaikutuksia voidaan arvioida arviointiohjelmassa esitetyn mukaisesti.

Kasvillisuus, arvokkaat luontokohteet ja luonnonsuojelualueet

Hankkeessa on tunnistettu pääosin oleelliset luontoselvitystarpeet sekä luonnonympäristöön kohdistuvat hankkeesta mahdollisesti aiheutuvat vaikutusmekanismit. Yhteysviranomaisen kuitenkin huomauttaa, että hankkeesta vastaavalla on oltava tiedot hankkeesta todennäköisesti aiheutuvista merkittävistä vaikutuksista. Merkittävien vaikutusten arvioimiseksi hankkeesta vastaavan on selvitettävä hankkeen vaikutusalueen nykytilaa riittävällä tavalla, jotta nämä vaikutukset on mahdollista arvioida. Edellä mainittu huomioon ottaen luonnonympäristön nykytilan selvityksissä tulee kiinnittää huomiota siihen, että selvitykset tehdään oikeaan selvitysaikaan, soveltuvilla menetelmillä sekä maastokartoitusten ajalliseen riittävyyteen. Lisäksi huomiota tulee kiinnittää siihen, että alueet, joille maastoselvitykset ovat kohdentuneet, on esitetty asianmukaisella tarkkuudella YVA-selostuksen selvitysraporteissa.

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksiin käytetty aika katsotaan riittäväksi esitettyyn hankkeeseen pois lukien voimajohdot. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota kuitenkin siihen, mille alueille maastokartoitukset ovat

2.10.2023

kohdentuneet ja kuinka niissä on huomioitu esimerkiksi vain tiettyyn aikaan hyvin havaittavissa olevat arvokkaat lajit (esim. eräät kämmekkälajit). Tulosten raportoinneissa on syytä ilmaista karttakuvia hyödyntäen maastokartoitusten kohdentuminen selvitysajankohtineen.

Metsähallitus Lapin luontopalvelut huomauttaa lausunnossaan, että sähkönsiirron vaihtoehto SVEA2 sijoittuu lähes 7 kilometrin matkalta Suuripään alueelle, joka tullaan valtion maiden osalta perustamaan Länsi-Lapin luonnonsuojelualueita koskevan säädösvalmistelun yhteydessä LSL 46 §:n mukaiseksi valtion muuksi luonnonsuojelualueeksi. Alueen rauhoitussäännökset tulevat olemaan LSL 49–52 §:ien mukaisia. Rauhoitussäännösten mukaan alueella olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden sekä näihin liittyvien rakenteiden käyttäminen ja kunnostaminen on sallittua, mutta uusien rakentaminen on lähtökohtaisesti kiellettyä. Valtion muulla luonnonsuojelualueella perustamisasetuksella voidaan kuitenkin säätää yhdyskuntateknisten rakenteiden rakentamisesta, jos toimenpide ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta. Edellä mainitut rauhoitussäännökset tulevat koskemaan myös hankealueelle sijoittuvaa Kalhuaavan aluetta, joka myös tullaan perustamaan luonnonsuojelualueeksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutusten arvioinnissa on syytä selvittää myös hankkeen ja sen vaihtoehtojen toteuttamisedellytykset suhteessa luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännöksiin.

Linnusto

Yhteysviranomainen pitää pöllökartoituksiin käytettyä aikaa riittävänä alueen laajuuteen nähden. Myös metson soidinpaikkaselvityksiin käytetty aika arvioidaan riittäväksi. Arviointiohjelmassa on lisäksi todettu, että metson soidinpaikkaselvitysten yhteydessä on atrapoitu riekkoa. YVA-ohjelmassa ei kuitenkaan ole tarkempaa kuvausta selvitysmenetelmästä riekon osalta. Yhteysviranomainen pitää myös riekon reviirien asianmukaista kartoittamista tärkeänä siltä osin kuin voimalat sijoittuvat

2.10.2023

riekon elinympäristöihin tai niiden välittömään läheisyyteen, sillä riekkokanta on taantunut eteläisessä Lapissa ja laji onkin luokiteltu vaarantuneeksi (VU).

Varsinaisen pesimälinnustoselvityksen osalta yhteysviranomainen katsoo, että kartoituksiin varattu aika on riittävä pesimälinnuston nykytilan selvittämiseksi suhteessa selvitysalueen laajuuteen ja siellä esiintyviin elinympäristöihin. Myös esitetty kahden käyntikerran laskentaan perustuva menetelmä katsotaan riittäväksi antamaan suhteellisen luotettavaa kuvaa alueen eri aikaan pesivistä lintulajeista.

Yhteysviranomainen kiinnittää huomiota salassa pidettävien lajien liitteen kohdan 2.1 lajiin, josta oli esitetty ainoastaan tiedossa olevat pesintätiedot. Liitteen kohdan 2.2 lajiin kohdistuvan vaikutusten arvioinnin tulee perustua koko vaikutusalueella samantasoisiin lähtötietoihin. Vaikutusten arviointia varten tulee varmistua, että käytettävissä on lajien osalta riittävät ja ajantasaiset tiedot nykytilasta. Kyseisten lajien osalta nykytila tulee selvittää ja vaikutukset arvioida Metsähallituksen lausunnon mukaisesti.

Suunnitelmassa on todettu, että hankealue ei sijoitu valtakunnallisille päämuuttoreiteille. Yhteysviranomainen huomauttaa, että Lapin alueelta ei ole tunnistettu yhtään valtakunnallista muuttoreittiä. Kuitenkin Lapin kautta tapahtuu lintujen muuttoa ja viitteitä on myös Lapin alueelle, erityisesti eteläisen Lapin alueelle sijoittuvista lintujen käyttämisestä muuttoreiteistä. Tietoa näistä muuttoreiteistä on kuitenkin edelleen varsin niukasti, mutta niillä saattaa olla seudullista merkitystä. Ottaen edellä mainittu sekä lisäksi hankealueen voimaloiden sijoittuminen ja yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa huomioon, on muutonseurantaan käytetty aika varsin vähäinen. Yhteysviranomainen muistuttaa, että luotettavan muutonseuranta-aineiston kerääminen havainnoista on erittäin riippuvainen suotuisista sääolosuhteista sekä lisäksi soveltuvista tarkkailupaikoista, käytetystä havainnointivälineistöstä sekä tarkkailijoiden pätevyydestä. Ajallisesti lyhyehkö tarkkailu lisää epävarmuutta myös sen osalta, ovatko valikoituneet muutontarkkailupäivät osuneet sellaisiin

2.10.2023

muuttopäiviin, josta voi tehdä luotettavia johtopäätöksiä alueen kautta kulkevasta lintujen muutosta otannan ollessa niukka. Yhteysviranomainen pitää muiden tuulivoimahankkeiden muutonseuranta-aineistojen käyttöä osana vaikutusten arviointia erittäin kannatettavana, sillä laajempaan aineistoon perustuvan vaikutusten arvioinnin voidaan katsoa tuottavan luotettavamman tuloksen.

Muuttolinnuston selvitysten osalta selvitysraporteissa on esitettävä muutonseurantaan käytettyjen maastopäivien sääolosuhteet, tarkkailupisteiden sijoittuminen ja niiden näkemäsektorit. Myös tarkkailupaikkojen näkemäsektorien kattavuus suhteessa hankkeen alueeseen on hyvä tuoda esille. Yhteysviranomainen suosittelee tarvittaessa törmäysmallinnusten hyödyntämistä vaikutusten arvioinnin tukena. Yhteysviranomainen huomauttaa, että muuttolinnuston osalta korostuvat erityisesti yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ja merkittävien vaikutusten esiintyminen yhteisvaikutusten kautta ei ole poissuljettua. Näin ollen arviointiohjelmassa esitetyn arvioinnin tekeminen yleisellä tarkastelutasolla ei voida katsoa olevan riittävä taso.

Arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa on muun muassa tuotu esiin, että YVA-ohjelmassa ei ole tunnistettu maakunnallisesti arvokasta Kieriaavan-Kalhuaavan lintualueita. Yhteysviranomainen kiinnittää huomiota useissa lausunnoissa esille nousseisiin huomioihin liittyen hankkeen linnustovaikutuksiin ja katsoo, että hanke voi aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia linnustoon.

Muu eläimistö

Muun eläimistön osalta selvitystarpeet on tunnistettu oleellisilta osin. Viitasammakon osalta maastokartoitusten menetelmäkuvaus tulee lisätä YVA-selostukseen. Viitasammakkokartoitukset ovat ajallisesti riittäviä, mikäli hankkeen rakentamisalueita sijoitetaan lähtökohtaisesti muille kuin potentiaalisimpiin viitasammakon elinympäristöihin tai niiden välittömään läheisyyteen.

2.10.2023

Yhteysviranomainen katsoo, että lepakkoselvityksiin käytetty aika on asianmukainen, jolla voidaan selvittää tarvittavalla tarkkuudella alueen nykytilaa lepakoiden osalta ja siten myös hankkeesta lepakoihin kohdistuvia vaikutuksia.

Hanke sijoittuu liito-oravan tiedossa olevan levinneisyysalueen ulkopuolelle, kuten asiakirjoissakin on todettu. Yhteysviranomainen kuitenkin toteaa, että liito-oravasta on tehty Lapin maakunnan alueella useampia havaintoja. Mikäli hankkeen vaikutusalueella sijaitsee liito-oravalle soveltuvia metsäaloja, tulee nykytila selvittää tarvittavilta osin ja arvioida hankkeesta liito-oraviin kohdistuvat vaikutukset.

Arviointiohjelmasta annetussa palautteessa muuhun eläimistöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on noussut esille muun muassa vaikutukset suurpetoihin sekä yhteisvaikutusten arvioinnin tärkeys eläimistöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa.

Poronhoito

YVA-ohjelmassa on tunnistettu, että poronhoitoon voi kohdistua merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka on selvitettävä YVA-menettelyssä. Tuulivoimaloiden alue ja voimajohtovaihtoehdot sijoittuvat Narkauksen paliskunnan alueelle. Lisäksi voimajohtovaihtoehto SVEB sijoittuu Isosydänmaan paliskunnan alueelle. Suunnittelualue sijoittuu Narkauksen paliskunnan lounaisosaan, poronhoitoalueen rajalle. Paliskuntain yhdistyksen lausunnon mukaan rajalla ei ole esteitä.

Yhteysviranomainen esittää, että hankealueen poronhoidon nykytilan kuvausta on tarkennettava YVA-selostukseen ja sitä on myös havainnollistettava kartalla, joka kattaa hakealueen paliskunnat kokonaisuudessaan. Prosenttisuus paliskunnan maa-alasta ei kuvaa alueen merkitystä poronhoidon harjoittamiselle.

Yhteysviranomainen muistuttaa, että poronhoitoon liittyvissä selvityksissä on tärkeää kuvata, miten paliskunta käyttää kyseistä aluetta eri vaiheissa

2.10.2023

poronhoitovuotta ja mikä alueen merkitys on poronhoidolle.
Häiriövaikutusalueen laajuutta ja merkittävyyttä tulee analysoida.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että myös voimajohdon vaikutukset on arvioitava riittävällä tarkkuudella poronhoidon näkökulmasta. Tuulivoimaloiden, voimajohdon ja rakennettavan tiestön vaikutusten arviointi ja vaikutusten merkittävyyden arviointi tulee tehdä yhteistyössä paliskunnan kanssa. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida Isosydänmaan paliskunnan lausunto, jossa todetaan sähkönsiirtovaihtoehto SVEB:n sijoittuvan alueelle, joka on tähän saakka ollut yksi tärkeimpiä rauhallisia porojen laidunalueita.

Arvioinnissa tulee huomioida sekä hankkeen suorat että välilliset vaikutukset mm. paliskuntien laidunten määriin ja käytettävyyteen, porojen vuotukseen ja vuodenaikaisiin laidunkiertoihin, porojen kokoamiseen ja kuljetukseen sekä muihin poronhoitotöihin. Erityisesti välilliset vaikutukset voivat olla merkittäviä, mikäli porot välttävät hankealuetta tai hanke aiheuttaa porojen laidunkierron, porojen kokoamisen ja muiden poronhoitotöiden vaikeutumista.

Selvityksissä tulee tunnistaa ja arvioida myös yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa sekä maakuntakaavan määräysten toteutuminen. Haitallisia vaikutuksia lieventävät toimenpiteet tulee kuvata eri vaiheissa hanketta, varsinkin rakennusaikana.

Yhteysviranomaisen katsoo, että paliskunnille olisi hyvä varata mahdollisuus kommentoida YVA-selostuksen poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arviointia ennen arviointiselostuksen jättämistä yhteysviranomaiselle, esimerkiksi PHL 53 §:n mukaisessa neuvottelussa.

Matkailu

YVA-ohjelman mukaan hankealueelle ei kohdistu järjestäytynyttä matkailua tai matkailupalveluja. Kuitenkin yleisötilaisuudessa ja arviointiohjelmasta annetussa palautteessa on nostettu esiin alueen

2.10.2023

merkitys matkailuelinkeinolle. YVA-ohjelman mukaan matkailu otetaan huomioon osana aluetalouteen kohdistuvien vaikutusten arviointia. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen vaikutukset luonto- ja pimeämatkailuun on syytä arvioida YVA-selostuksessa. Vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon arviointiohjelmasta annettu palaute. Yhteysviranomaisen kannustaa arvioimaan hankealueen ja hankkeen merkitystä matkailulle ja vaikutusalueen matkailuyrityksille yhteistyössä matkailuyritysten kanssa.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Hankkeen aiheuttamien ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Myös mielipiteissä ja yhdistysten lausunnoissa korostuu asukkaiden huoli hankkeen vaikutuksista muun muassa luontoon, maisemaan, luontomatkailuun, virkistyskäyttöön sekä kiinteistöjen arvoon ja käytettävyyteen.

YVA-ohjelman hankealueen ja sen lähiympäristön kuvauksen mukaan hankealueella ei sijaitse asuin- tai lomarakennuksia ja lähimmät asuin- tai lomarakennukset sijaitsevat yli 2 kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimalapaikoista. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että myöhemmin arviointiohjelmassa (luku 15 Ihmiset) todetaan, että kahden kilometrin säteellä voimaloista sijaitsee yksi asuinrakennus.

Arviointiohjelman mukaan alle viiden kilometrin etäisyydellä voimaloiden paikoista sijaitsee 45 asuinrakennusta ja 7 lomarakennusta. Runsaasti asuin- ja lomarakennuksia sijaitsee Kemijoen varressa noin 15 kilometrin etäisyydellä voimaloiden paikoista. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että useita asuin- ja lomarakennuksia sijaitsee suunniteltujen voimajohtoreittien SVEA 1 ja SVEA 2 läheisyydessä.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan asukaskyselyn toteuttaminen sekä lausuntojen, mielipiteiden ja yleisötilaisuuden aineisojen hyödyntäminen osana ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia on hyvä menetelmä. Arviointiohjelmassa ei ole esitetty tietoa, millä alueella

2.10.2023

asukaskysely on suunniteltu toteutettavan. Yhteysviranomaisen toistaa ennakkoneuvottelussa toteamansa, että asukaskysely on toteutettava tarpeeksi laajalla alueella vähintään 10 km säteellä tuulivoimaloiden alueesta. Lisäksi kyselyssä on hyvä ottaa huomioon voimajohtoreittien vaikutusalue. Osallistumismahdollisuus myös muuhun kuin sähköisesti toteutettavaan asukaskyselyyn olisi hyvä järjestää. YVA-selostuksessa tulee kuvata, miten asukaskysely on toteutettu. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa esitetty suunnitelma kyselyn erillisestä yhteenvetoraportista YVA-selostuksen liitteenä on hyvä suunnitelma.

YVA-ohjelman mukaan hankealue ei ole virkistyskäytön kannalta erityisen merkittävä, eikä sillä sijaitse merkittäviä ulkoilu- tai retkeilyreittejä.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että hankealueen välittömässä läheisyydessä kulkee moottorikelkkareitti, joka on noussut esille myös yleisötilaisuudessa ja arviointiohjelmasta annetussa palautteessa.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen vaikutuksia alueen virkistyskäytölle tulee arvioida.

Vaikutusten arviointiin tulee ottaa mukaan reitistöt ja kulkureitit sekä niiden mahdollinen risteäminen hankkeen takia rakennettavan tiestön kanssa.

Hankkeen vaikutuksia luonnon virkistyskäyttömahdollisuuksien ja vetovoimatekijöiden sekä alueen luonteen muutos esim. hiljaisuuden ja pimeyden näkökulmasta sekä tämän vaikutus virkistyskäytön kokemukseen on hyvä arvioida huolella YVA-selostuksessa. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös muut lähialueelle suunnitellut tuulivoimahankkeet ja niiden yhteisvaikutukset.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on hyvä, että hankkeen vaikutuksia metsästyksen ja riistakantoihin lähdetään arvioimaan keräämällä tietoa alueen riistakannoista ja metsästyskäytännöistä Luonnonvarakeskuksen ja riistakeskuksen lisäksi alueen riistanhoitoyhdistykseltä ja paikallisilta metsästyssseuroilta. YVA-ohjelmassa suunnitellaan asukaskyselyn tulosten, yleisötilaisuuksien ja

2.10.2023

arviointiohjelmasta annetun palautteen hyödyntämistä.

Yhteysviranomaisen kannustaa paikallisten metsästysseurojen osallistamista ja paikallistuntemuksen käyttöä myös vaikutusten arvioinnissa. Hankkeen vaikutuksia metsästysseurojen toimintaedellytyksiin, kestävään metsästykseseen, riistanhoitoon ja seuratoiminnan jatkumiseen tulee arvioida ja mahdollisesti esittää vaikutuksia lieventäviä toimenpiteitä. Mahdollisiin muutoksiin on etsittävä ratkaisuja yhteistyössä paikallisten riistanhoito- ja metsästysseurojen kanssa.

Arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa nousevat esille tuulivoimaloiden ja rakennettavan tieverkon vaikutus alueen metsästykseseen. Lausunnoissa todetaan tuulivoiman mahdollisesti rajoittavan metsästystä omaisuuden vahingoittamisen riskien vuoksi sekä korostetaan paikallistuntemuksen hyödyntämistä. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vaikutuksia metsästykseseen on syytä myös arvioida huolellisesti.

Hankkeesta vastaavan tulee tutustua kaikkiin YVA-ohjelmasta annettuihin mielipiteisiin ja lausuntoihin, sekä varmistaa, että niissä esitettyihin huolenaiheisiin kiinnitetään huomiota vaikutusten arvioinnissa. Vaikka YVA-menettely ei mahdollista vaikutusten kiinteistökohtaista tarkastelua, voi YVA-selostuksessa yleisellä tasolla käsitellä mielipiteissä toistuvasti esille nousevia huolenaiheita.

Vaikutukset liikenteeseen

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankealueen sijainti suhteessa ympäröivään maantieverkkoon on kuvattu hyvin arviointiohjelmassa. Kuitenkin hankealueelle johtavat yksityistiet ja suunnitellut kuljetusreitit on syytä kuvata tarkemmin YVA-selostuksessa.

Tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa liikenneväyliin ohjeistetaan Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa (Liikenneviraston julkaisuja 8/2012), joka tulee huomioida voimaloiden sijoittamisessa. Rakennettaessa

2.10.2023

voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston Sähkö- ja telejohdot ja maantiet -ohjetta (Liikenneviraston ohjeita 3/2018).

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiohjelmassa on tunnistettu oikein, että suurimmat vaikutukset liikenteeseen ilmenevät rakennusvaiheessa, joka on suhteellisen lyhytaikainen.

Liikennevakuutusten arvioinnissa on syytä keskittyä rakentamisen aikaisiin vaikutuksiin, kuten liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden ja teiden kuntoon.

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutusten arvioinnissa on hyvä ottaa huomioon myös maa-aines-, betoni- ja erikoiskuljetusreitit. Näiden esittäminen kartalla havainnollistaisi vaikutusten arviointia. Kuljetusreittejä suunniteltaessa on syytä huomioida siltojen korkeus- ja painorajoitukset. Kun suunnitellut kuljetusreitit ja -aikataulut tarkentuvat, on syytä tiedustella Lapin ELY-keskuksen liikennevastuualueelta, onko reittien alueelle mahdollisesti suunnitteilla kunnostus- tai rakennushankkeita. Kuljetuksia suunniteltaessa on hyvä huomioida selvitys Tuulivoimarakentaminen tienpitäjän näkökulmasta (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 2023).

Liikennevaikutusten arvioinnissa on tärkeää selvittää tarvittavien erikoiskuljetusten määrä, laatu ja aikataulu. Rakentamisen ja purkamisen aiheuttaman liikenteen vaikutuksia siltojen ja nykyisen tieverkon kestävyyyteen ja toimivuuteen tulee tarkastella vaikutusten arvioinnissa. Hankkeen aiheuttaman liikenteen vaikutukset tiestön ja siltojen kantavuuteen on syytä arvioida sekä määrittää mahdolliset rakentamis-, vahvistamis- ja parantamistarpeet sekä mahdolliset liittymien ja kaarteiden leventämistarpeet. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että kuljetusten vuodenaika voi vaikuttaa vahvistustarpeeseen.

Mikäli maanteiden osalta rakenteiden vahvistamiselle tai liittymien parantamistoimille todetaan tarvetta, tulee näiden suunnitteluun ja suunnitelmien käsittelyyn varata riittävästi aikaa. Suunnittelun tulee tapahtua yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Mikäli hankkeen kuljetuksia

2.10.2023

varten tarvitaan tiestön ja sen rakenteiden vahvistamista, on hankkeesta vastaava vastuussa suunnittelu- ja toteutuskuluista.

Vaikutukset turvallisuuteen sekä onnettomuus- ja häiriötilanteiden vaikutukset

Arviointiohjelman mukaan tuulivoimaloiden turvallisuuskysymykset liittyvät tilanteeseen, jossa tuulivoimalasta irtoaisi jokin osa tai talvella lunta tai jäätä. Hankkeen yleistä turvallisuutta arvioidaan tarkistamalla turvaetäisyyksien toteutuminen. Ympäristö- ja turvallisuusriskit sekä häiriötapahumat tunnistetaan ja arvioidaan niiden todennäköisyyttä.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on hyvä, että hankkeen riskejä pyritään tunnistamaan. Näitä voivat olla myös esimerkiksi tulipalot, kemikaalivuodot tai tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt vaaratiedotteiden saatavuuteen. Yhteysviranomaisen katsoo, että myös riskeihin ja häiriötilanteisiin varautumista ja vaikutusten lieventämistä voisi käsitellä vaikutusten arvioinnissa.

Vaikutukset puolustusvoimien toimintaan

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty tietoa, onko hankkeesta vastaava saanut Puolustusvoimilta lausunnon tuulivoimahankkeen hyväksyttävyydestä. Yhteysviranomaisella ei myöskään ole ollut käytettävissä hankkeen hyväksyttävyyttä käsittelevää lausuntoa. Hankkeesta vastaavan tulee selvittää, vastustaako Puolustusvoimat suunnitelman mukaisten tuulivoimaloiden rakentamista. Yhteysviranomaisen toistaa ennakkoneuvottelussa toteamansa, että hankkeella ja sen vaihtoehdoilla tulee olla Puolustusvoimien hyväksyntä.

Puolustusvoimat on lausunut arviointiohjelmasta, ettei sillä ole huomautettavaa hankkeeseen edellyttäen, että esitetyt tuulivoimaloiden ohjeelliset sijainnit ja korkeudet ovat yhdenmukaiset niiden tietojen kanssa, joiden perusteella Pääesikunta on antanut hankkeelle myönteisen hyväksyttävyyslausunnon. Tuulivoimaloiden sijoitukset täyttävät 4

2.10.2023

kilometrin minimietäisyyden Puolustusvoimien alueisiin. Puolustusvoimat toteaa, että tuulivoimala-alue ei saa myöhemmin laajentua pohjoisen suuntaan.

Vaikutukset viestintäyhteyksiin

YVA-ohjelmassa on esitetty, että vaikutuksia viestintäyhteyksiin arvioidaan asianomaisilta viranomaisilta saatujen lausuntojen perusteella sanallisena asiantuntija-arviona. Yhteysviranomainen katsoo, että eri osapuolten tulee tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi tai mahdolliset häiriöt ovat poistettavissa. Lähtökohtaisesti tuulivoimalat tulee sijoittaa alueelle siten, että häiriöitä ei aiheudu. Olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja mastoja ei voida siirtää. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Hankkeesta vastaavan tulee olla yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin vaikutusalueella. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulee aina informoida tuulivoimahankkeesta.

Yhteysviranomainen viittaa annettuihin lausuntoihin ja katsoo, että hankkeen vaikutukset viestintäyhteyksiin sekä häiriön poistamisen ja estämisen toimenpiteet tulee esittää arviointiselostuksessa huomioon ottaen myös alueen muut mahdolliset tuulivoimahankkeet.

Yhteysviranomainen muistuttaa, että hankkeesta vastaava on vastuussa mahdollisten häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Yhteisvaikutukset

Arviointiohjelmassa on tunnistettu, että hankkeella on yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Arvioinnin lähtötietoina käytetään muista hankkeista julkisesti saatavilla olevia tietoja ja selvityksiä. Ihmisiin

2.10.2023

kohdistuvia yhteisvaikutuksia arvioidaan erityisesti maisemaan ja virkistysmahdollisuuksiin kohdistuvien vaikutusten osalta.

Maisemavaikutusten osalta yhteisvaikutuksia tarkastellaan tarkemmin hankkeen lähimpien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Luontoon kohdistuvien vaikutusten osalta yhteisvaikutusten arviointi tehdään yleisellä tarkastelutasolla. Lisäksi arvioidaan maankäyttöön kohdistuvia yhteisvaikutuksia, joiden arvioinnin lähtökohtana ovat mahdolliset lähialueen muut tuulivoimahankkeiden suunnitelmat.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiohjelmassa mainittu luontoon kohdistuvien yhteisvaikutusten yleisellä tasolla tehty tarkastelu ei ole riittävää. Luontoon ja erityisesti linnustoon kohdistuvia yhteisvaikutuksia on syytä arvioida tarkemmin. Myös poronhoitoon kohdistuvat yhteisvaikutukset on syytä arvioida.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan useiden alueelle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden ja niiden sähkönsiirron yhteisvaikutukset todennäköisesti aiheuttavat merkittäviä ympäristövaikutuksia ja siksi yhteisvaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Yhteisvaikutusten arvioinnin tärkeys on noussut esille myös useissa arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiohjelmassa ei ole esitetty maankäyttöön kohdistuvia vaikutuksia lukuun ottamatta, miten yhteisvaikutuksia aiotaan arvioida. Yhteisvaikutusten arviointia käsittelevässä kappaleessa 28.3.1 Vaikutusten tunnistaminen ei ole ollenkaan tekstiä. Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee kuvata myös yhteisvaikutusten arvioinnin arviointimenetelmät.

Vaikutukset toiminnan jälkeen

YVA-ohjelmassa on tunnistettu, että tuulivoimaloiden purkaminen aiheuttaa ympäristövaikutuksia toiminnan jälkeen. Arviointiohjelman mukaan voimaloiden purkamisesta muodostuu mm. melu- ja liikennevaikutuksia. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutusten

2.10.2023

arvioinnissa olisi hyvä ottaa kantaa luonnonympäristön palautumiskykyyn, alueen käyttömuotoihin hankkeen jälkeen sekä purettavien voimaloiden kierrätysmahdollisuuksiin.

Yhteysviranomainen kiinnittää huomiota siihen, että YVA-ohjelman mukaan toiminnan päättymisen jälkeen voimaloiden betoniperustukset voidaan joko purkaa tai jättää maahan. Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutusten arvioinnissa tulee arvioida betoniperustusten maahan jättämisen vaikutukset, ja selvittää, voiko perustuksista aiheutua pitkällä aikavälillä maaperään tai pohjaveteen kohdistuvia päästöjä tai olosuhteiden muutoksia esimerkiksi pH:n osalta. Lisäksi arviointiselostuksessa tulee kuvata tarkemmin eri perustamistavoilla toteutettujen perusteiden mahdollinen purkutyötap.

Yhteysviranomainen katsoo, etteivät YVA-ohjelmassa esitetyt tuulivoimaloiden eri komponenttien kierrätysasteet anna kokonaiskuvaa hankkeessa muodostuvien jätteiden määristä ja käsittelysuunnitelmasta koko elinkaaren ajalle. YVA-selostuksessa tulee tarkentaa tuulivoimaloiden purkutyöstä muodostuvien eri jätejakeiden määriä sekä niiden käsittelyä ja hyödyntämismahdollisuuksia. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on mahdollista, että hyödyntämisen kannalta hankalaa lapajätettä voi muodostua myös jo toiminnan aikana.

Vaihtoehtojen vertailu

YVA-ohjelman mukaan vaihtoehtojen vertailumenetelmä on ns. erittelevä menetelmä. Vaihtoehtojen vertailusta laaditaan yhteenveto sekä sanallisena että taulukkomuodossa. Yhteysviranomainen katsoo, että erittelevä menetelmä on sopiva esittämään vaihtoehtojen eroja. YVA-ohjelmassa vaikutusten luonnehdinta -kohdassa ei käsitellä vaikutusten arviointia vaan pelkästään merkittävyyden määrittelyä.

Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutusten arvioinnissa tulee kuvata vaikutukset ja vasta sen jälkeen vaikutusten merkittävyys.

Yhteysviranomainen kehottaa kiinnittämään huomiota, että

2.10.2023

taulukkomuotoisessa vertailussa värikoodien eli merkittävyyden lisäksi esitetään vaikutus, koska se on olennainen osa erittelevää menetelmää.

Vaikutusten seuranta

YVA-ohjelman mukaan arviointiselostukseen laaditaan yleispiirteinen suunnitelma hankkeen vaikutusten seuraamiseksi. Seuranta keskittyy merkittävien ympäristövaikutusten seurantajärjestelyihin.

Yhteysviranomainen katsoo, että riippuen ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksista, jotkin vaikutukset voivat vaatia myös yksityiskohtaisempaa seurantaa. YVA-selostuksessa tulee esittää ehdotus niistä vaikutuksista, joiden osalta on perusteltua laatia yksityiskohtainen seurantaohjelma. Suunnitelmassa seurantajärjestelyistä tulee esittää myös seurantatietojen raportointimenetelmät ja aikataulut sekä tiedon jakaminen.

Hankkeen vaikutusten seurantaa tulee tarkastella koko hankkeen elinkaaren ajalta. Jotta vaikutuksia voidaan seurata, tulee lähtötilanne tutkia ennen suunniteltujen toimenpiteiden aloittamista sekä vaikutuksia seurattava toimenpiteiden aikana ja niiden jälkeen, jotta mahdolliset muutokset voidaan todeta. Muutosten vertaaminen esitettyihin arvioihin antaa tarpeellista lisätietoa.

Yhteysviranomainen katsoo, että suunnitelma poronhoidon seurantajärjestelyistä tulee tehdä yhteistyössä paliskuntien kanssa.

Merkittävät ympäristövaikutukset

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa on tunnistettu kattavasti hankkeen mahdollisia ympäristövaikutuksia. Arviointiohjelmassa ei kuitenkaan ole otettu kantaa siihen, mitkä todennäköisesti ovat hankkeen merkittävät ympäristövaikutukset.

Hankkeen ympäristövaikutuksia selvitettyä tulee painottaa merkittävien ympäristövaikutusten arviointia, jotka yhteysviranomaisen alustavan arvion mukaan tässä hankkeessa kohdistuvat erityisesti maisemaan ja luontoon.

2.10.2023

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on myös mahdollista, että poronhoitoon kohdistuu merkittäviä vaikutuksia.

Osallistumisen järjestäminen

Arviointiohjelman mukaan YVA-menettelyä varten hankkeesta vastaava on perustanut seurantaryhmän, johon on kutsuttu paikallisten yhdistysten ja toimijoiden edustajia sekä viranomaistahoja. YVA-ohjelmassa olisi voitu tuoda esille hankkeen seurantaryhmän osallistujatahoja sekä kuvata seurantaryhmän työskentelyä ja suunniteltua kokoontumisten aikataulua. Yhteysviranomaisen toteaa, että seurantaryhmä on kokoontunut toukokuussa 2023. YVA-selostuksessa tulee esittää selvitys osallistumisesta arviointimenettelyn eri vaiheissa ja niiden liittymisestä hankkeen suunnitteluun.

Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että keskustelumahdollisuuksia on annettu ja annetaan myös YVA-selostusvaiheessa yleisötilaisuuksien muodossa. Yhteysviranomaisen painottaa, että paikallista tietoa, osaamista ja kokemusta tulee hyödyntää erityisesti vaikutusten arvioinnissa osana osallistavia tiedonhankintamenetelmiä.

Useissa arviointiohjelmasta annetuissa mielipiteissä sekä kyläyhdistyksen lausunnossa on noussut esille, että tiedottaminen on ollut huonoa eikä sähkönsiirron suunnittelun yhteydessä ole oltu yhteydessä maanomistajiin. Yhteysviranomaisen kannustaa hankkeesta vastaavaa yhteistyöhön alueen asukkaiden ja maanomistajien kanssa.

Raportointi

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että YVA-ohjelma on osin kopioitu muiden tuulivoimahankkeiden arviointiohjelmista ja siinä on viittauksia muun muassa Hirvasjärven tuulivoimahankkeeseen. Yhteysviranomaisen korostaa, että mikäli muiden tuulivoimahankkeiden YVA-asiakirjojen

2.10.2023

tekstejä hyödynnetään, on niiden sisältö ja tietojen ajantasaisuus tarkistettava sopivaksi tähän hankkeeseen.

Arviointiohjelmassa on viitattu lähteisiin, joita ei ole esitetty lähdeluettelossa. YVA-selostuksessa tulee kiinnittää huomiota lähteiden käyttöön ja merkitsemiseen.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiohjelmassa on keskeneräisiä lukuja ja kappaleita, joissa on otsikot, mutta ei tekstiä.

Arviointiselostusta laadittaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota asiakirjan selkeyteen.

Arviointiohjelman laatijoiden ja yhteysviranomaisen pätevyys

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen arviointiohjelman laatimiseen osallistunut työryhmä asiantuntijoittain. Työryhmän jäsenistä on esitetty koulutus ja mikä arviointitehtävä tai vastuualue kuuluu kullekin työryhmän jäsenelle. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan myös asiantuntijoiden kokemusvuodet olisi voitu esittää YVA-ohjelmassa. Alihankintana tehtävien selvitysten laatijat on myös esitetty YVA-ohjelmassa. Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu Ay:n osalta ei ole ilmoitettu asiantuntijaa. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-ohjelman laatijoiden pätevyys on riittävä.

Yhteysviranomaisen lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet Yhteysviranomaisen lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet hydrogeologi Anne Lindholm (FM, maantiede, maa- ja kallioopera, pohjavedet), vesitalousasiantuntija Anna Kurkela (MTI, YAMK, vesitalous), ylitarkastaja Riku Tapio (HTM, julkisoikeus, maankäyttö, kulttuuriympäristö), ylitarkastaja Heli Lehvola (FM, biologia, luonnonsuojelu, Natura), ylitarkastaja Anna-Leena Pitsinki (DI, ympäristötekniikka, ympäristönsuojelu), ympäristövastaava Tarmo Oikarinen (MTI, liikenne), porotalousasiantuntija Päivi Kainulainen (FM,

maantiede, poronhoito), ilmastoasiantuntija Juuso Puurula (AMK, ympäristösuunnittelija, ilmastovaikutukset) ja assistentti Hanna Taimisto.

Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja mielipiteen esittäneille tahoille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan yhteysviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset> ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/pitkamaantuulivoimahankeYVA.

Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 8000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määriteltävä tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11-17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 6 §

2.10.2023

Valtioneuvoston asetus (1357/2022) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-
keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2023 2 §

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä
asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt tuulivoima-asiantuntija Venla
Liljeström ja ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen.

Jakelu	Hankkeesta vastaava
Tiedoksi	Tervolan kunta Simon kunta Keminmaan kunta Narkauksen paliskunta Lausunnon antaneet Mielpiteen esittäneet

Tämä asiakirja LAPELY/2242/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/2242/2023 har godkänts elektroniskt

Ruokanen Leena 02.10.2023 15:58

Liljeström Venla 02.10.2023 15:56